

σαν^{vv)} εἴκοσι μῖλια οὕτω νοοῦμεν, ἴνα, ἐὰν †) τὰ τελευταῖα μὴ ὡσεὶ εἴκοσι, καὶ οὕτως ὀλόκληρος ἡμέρα αὐτοῖς ὀρισθῆ. τοῦτ' ἔστι, τὰ κά. μῖλια δύο ἡμέρας λαμβάνουσι. τότε δὲ ταῦτα λέγομεν, ὅτε μὴ ὀρισθῆ ἡμέρη ἡμέρα *).

Η^{w)} οὐσία τοῦ ἐν ἀγκλωσίᾳ τελευτήσαντος οὐ λέγεται κληρονομία διὰ τὸ τελευτῆσαι αὐτὸν ἐν δουλείᾳ^{ww)}.

δ'. Τῷ^{x)} ὀνόματι τοῦ γραμματείου τὸ κεχρωσθη- μένον πρᾶγμα σημαίνεται.

ε'. Η^{y)} τοῦ πράγματος προσηγορία πλαυτέρα ἔστι τῆς τῶν χρημάτων προσηγορίας^{z)}, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἔξω τῆς ψήφου τῆς οὐσίας ἡμῶν ὄντα περιέχει^{a)}. ὁπότε ἡ τῶν χρημάτων σημασία εἰς ταῦτα τὰ πράγματα ἀναφέρεται τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ ὄντα.

Εν τῇ τοῦ ἔργου μισθώσει τὸ ἀποτέλεσμα θεωρεῖται^{b)}.

ς'. Η^{c)} τοῦ γραμματείου καὶ τοῦ πράγματος προσ- ηγορία εἰς πᾶν συνάλλαγμα καὶ πᾶσαν^{d)} ἐνοχλὴν ὀρεῖ.

Ο^{e)} λέγων, ἐκ τῶν νόμων, καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας καὶ ἐκ τῶν ἡμῶν δοκεῖ λέγειν τοῦ νόμον.

ζ'. Η^{f)} συνθήκη πᾶσαν ἐπερώτησιν καὶ ὁμολογίαν δηλοῖ.

η'. θ) Τὸ ὀπορέβειτ^{h)} τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν μέ- λοντα χρόνον δηλοῖ.

Τῆς ἀγωγῆς τὸ ὄνομα οὐ δηλοῖ τὴν παραγραφῆν.

θ'. Τῷⁱ⁾ ὄνοματι τῷ^{k)} ἀπολέσθαι καὶ τὸ σχι- σθῆν καὶ τὸ κλασθῆν καὶ τὸ βιαίως^{l)} ἄρπασθῆν δηλοῦται.

ι'. m) Δανειστής ἔστιν ὁ ἐξ οὐσίας οὐδ' αὐτίας χωρὶς διηρηκτοῦς παραγραφῆςⁿ⁾ χρωστούμενος, πολιτικῶς ἢ πραιτωριῶς, ὁ μὴν ὁⁿⁿ⁾ φρυσικῶς κεχρωσθημένος.

ια'. Οὐ^{o)} γὰρ μόνον^{p)} δανείσαντες δανεισταὶ λέγον- ται, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀπὸ συναλλάγματος ἢ ἀμαρτή- ματος χρωστούμενοι, καὶ ἀπὸ δημοτικῆς^{q)} ἀγωγῆς μετὰ προκάταξιν, οὐ μὴν ποῖν ἢ κατάρξην^{r)}.

Ἡττον^{s)} καταβάλλει καὶ^{t)} ὁ βραδύτερον καταβάλλων.

ιβ'. Τῷ^{u)} ὀνόματι τῆς γυναικὸς καὶ ἡ ἐφηβος ἀπόρθενος δηλοῦται.

Πράγματα ἀπειναὶ δοκεῖ καὶ ταῦτα^{v)}, ὧν τὸ μὲν σῶμα μένει, ἢ δὲ μορφή ἐνήλλακται· διὰ τοι^{w)} τοῦτο ἐὰν διεφθορότα ἀποδοθῆ ἢ μεταπλασθέντα, δοκεῖ ἀπει- ναι, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πλέον ἔστι ἐν^{x)} ταῖς χερσὶ τοῦ τιμήματος, ἢ περὶ ἐν τῷ πράγματι.

Ἡἀνεσθαι δὲ ἀπειναὶ τὸ πρᾶγμα τότε δοκεῖ, ὅταν οὕτως ἀποστρέφῃ εἰς τὴν ἐπεξουσιότητα, ὡς μὴ δύναι- σθαι ἡμᾶς ἀπολλεῖν^{y)} τὴν νομίην αὐτοῦ διὰ τὸ κλο- πιαίως προῆν ἀφρησθῆσαι.

finita ita intelligimus, ut, licet ad extremum viginti millia non sint, tamen integer dies iis finiatur, id est, viginti millia cum uno duos dies occupant. Tunc autem haec dicimus, quum certa dies definita non sit.

Bona eius, qui in captivitate decessit, non dicuntur hereditas, quia is in servitute decessit.

IV. Nomine instrumenti res debita significatur. L.4. D. L. 16

V. Rei appellatio latior est quam pecuniae appellatio, L.5. D. eod. quia etiam ea, quae extra computationem patrimonii nostri sunt, continet: quum pecuniae significatio ad res eas referatur, quae in patrimonio sunt.

In operis locatione perfectio spectatur. §. 1.

VI. Nominis et rei appellatio ad omnem contractum et omnem obligationem spectat.

Qui dicit Ex legibus, et ex sententia et ex ver- bis legis videtur dicere. §. 1.

VII. Sponsio omnem stipulationem et promissionem significat.

VIII. Verbum oportebit praesens et futurum tempus significat.

Actionis nomen non significat exceptionem. §. 1.

IX. Verbo periisse et scissum et fractum et violenter raptum significatur.

X. Creditor est, cui ex quacunque causa sine perpetua exceptione debetur civili vel honorario iure, nec vero, cui naturaliter debetur. L. 10. D. eod.

XI. Non enim ii soli, qui pecuniam crediderunt, vel ex delicto debetur, et ex populari actione post litis contestationem, nec vero ante, quam lis contestata sit. L. 11. 12. D. eod.

Minus solvit et qui tardius solvit. L. 12. §. 1. et

XII. Mulieris nomine etiam viripotens virgo significatur. L. 13. pr. D. eod.

Res abesse videntur et hae, quarum quidem corpus manet, forma autem mutata est: propterea igitur, si corruptae reddantur vel transformatae, videntur abesse, quoniam ut plurimum plus est in manibus pretii, quam in re.

Desimere autem abesse res tunc videtur, quum ita redierit in potestatem, ut non possimus amittere possessionem eius, propterea, quod prius furtim subrepta est. §. 2.

vv) Theod. ἐκίστην. †) Theod. κῆν. *) Fabr. l. 1. ἡ ὄρητῃ ἡμέρα. Reitz. Theoph. p. 965. ἡ ἡμέρα ὄρητῃ. w) Hanc §. 1. habet etiam Fabrot. T. I. p. 40. sicut et prooemium huius capituli p. 39. §. 1. et in Schol. d. T. V. p. 405. ww) Fabr. l. 1. τελευτήσαντος αὐτοῦ ἐν δουλείᾳ. x) Extat cap. 4. et in Synopsi p. 6. et apud Fabr. T. I. p. 40. y) Prooemium cap. 5. extat et in Synopsi p. 6. §. 1. apud Fabr. T. I. p. 40. et Schol. d. ad Basil. lib. 23. Tit. I. cap. 1. T. III. p. 234. z) προσ- ηγορίας in Synopsi cap. 5. deest. a) περιέχεται. Fabr. T. I. p. 40. b) Hanc §. 1. habet Fabr. Basil. T. I. p. 40. c) Cap. 6. pr. extat in Synopsi pag. 6. et apud Fabr. Basil. T. I. p. 40. d) πᾶσαν deest in Synopsi l. 1. habet illud Fabr. Basil. T. I. p. 40. e) Cap. 6. §. 1. extat apud Fabr. Basil. T. I. p. 40. f) Cap. 7. extat in Synopsi cap. 7. pag. 7. habet Fabr. Basil. T. I. p. 40. et Reitz. Theoph. p. 966. g) Numeri signum est et in Cod. Coisl. sed θ'. Ceterum hoc caput 8. pr. et §. 1. extat in Synopsi cap. 8. pag. 7. et apud Fabr. Basil. T. I. p. 40. et Reitz. Theoph. p. 966. h) Synopsi l. 1. ὀπορέβειτ. i) Cap. 9. extat in Synopsi cap. 9. p. 7. Fabr. Bas. T. I. p. 40. Reitz. Theoph. p. 966. et apud Theod. k) Synopsis et Theod. τοῦ. l) Synopsis βία. m) Ita Cod. Coisl. Hoc cap. 10. usque ad verbum χρωστούμενος est in Synopsi c. 10. p. 7. Plenius, ut in Cod. Coisl. exhibetur a Harmenopulo promtuar. Lib. III. Tit. 5. §. 57. et a Theod. Herm. et in Sch. ad Bas. XIV. l. 84. in Cod. Coisl. n) Harm. l. 1. et Theod. παραγραφῆς διηρηκτοῦς. nn) θ' deest tam in Synopsi quam apud Harmenopul. et Theod. o) Cap. 11. pr. extat in Synopsi cap. 10. pag. 7. et apud Fabr. Basil. T. I. p. 41. et Reitz. Theoph. p. 966. et in Sch. ad Basil. XIV. l. 84. in Cod. Coisl. p) Synops. addit οἱ et Fabr. q) Ita et Fabr. Synopsi autem ὀρητανῆς. r) Synops. et Fabr. προκατάρξην. s) Cap. 11. §. 1. est in Synopsi cap. 12. p. 7. et apud Fabr. Basil. T. I. p. 41. Reitz. Theoph. p. 966. t) καὶ habet et Fabr. deest in Synopsi. u) Cap. 12. est in Synopsi cap. 13. p. 7. usque ad verba δοκεῖ ἀπειναί. Reliqua in ea desunt. Totum et integrum caput habet Fabr. Basil. T. I. p. 41. cap. ιβ'. et ex eo Reitz. Theoph. p. 966. sq. §. 1. usque ad δοκεῖ ἀπειναί est et apud Harmenopulum Tit. de Verb. Signif. §. 2. v) Ita et Synopsi. Fabr. ἐκείνα. w) τοι habet et Synopsi et Harmenop. deest apud Fabr. x) ἐν deest apud Fabr. y) Fabr. ἀπολλεῖν.

- §. 3. Ἄπεισι δὲ καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα τὸ μὴ ὄν ἐν τοῖς ἀνθρώποις πράγμασιν.
- L. 14. ιγ'. Ἐὰν ζ) δὲ ἱμάτιον σχισθὲν ἢ πρᾶγμα διεφθαρὸς ἀποδοθῆ, οἷον σκύφοι συντριβέντες ἢ σανὶς ξεσθῆσα τὴν ζωγραφίαν, δοκεῖ τὸ πρᾶγμα ἀπειναί· ἐπειδὴ τὸ τίμημα τούτων τῶν πραγμάτων οὐκ ἐν ὑποστάσει, ἀλλ' ἐν τῇ τέγγῃ κείται· ὁμοίως ἐὰν δ' α) δεσπότης τὸ πρᾶγμα τὸ κλοπιμαῖος αὐτῷ β) ἀπὸν ὑγροῶν ἀγοράσῃ, ὁθῶς λέγεται τὸ πρᾶγμα ἀπειναί, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦτο οὕτως εἶναι ἔγνω· ἐπειδὴ δοκεῖ τὸ πρᾶγμα ἀπειναί, ὅτι τὸ τίμημα ἀπεισι.
- §. 1. Πρᾶγμα δὲ ἀπολωλέκεναι δοκεῖ καὶ ὁ κατ' οὐδενὸς ἕνεκα τῆς ἀπαιτήσεως αὐτοῦ ἀγωγὴν τινα ἔχων.
- L. 15. 16. ιδ'. Η' οὐσία τῆς πόλεως καταχρηστικῶς δημοσία εἰρηται δ)· μόνον γὰρ ταῦτα κυρίως ε) δημοσία ἐστὶ τὰ τοῦ Ῥωμαίων ς) ὄντα δήμον· τὸν ζ) δὲ τὸ τέλος ἐκ τοῦ Ῥωμαίων 88) δήμον ἐν μισθώσει ἔχοντα δημοσίον καλοῦμεν· ἢ γὰρ δημοσία προσήγοιά ἐπὶ πολλῶν αἰτιῶν εἰς τὸν Ῥωμαίων δήμον ὄρε· αἱ γὰρ η) πόλεις ἐν τάξει ἰδιωτῶν ἔχονται ι).
- L. 17. ιε'. κ) Ἐν λ) δὲ μ) τοῖς δημοσίοις ἔχομεν οὐ ν) τὰ ἱερά, οὐ ο) τὰ μνημεῖα, οὔτε τὰ ταῖς δημοσίοις χρῆσται π) ἀφωρισμένα· ἀλλ' εἰνὰ ἐστὶ τῶν πόλεων, οἷον τὰς οὐσίας· τὰ δὲ πεκοῦλια τῶν δούλων τῶν πόλεων ἀναμφιβόλως δημοσία ἐστὶ· δημοσία δὲ τέλη νοεῖν δεξιόμεν, ἐξ ὧν τὸ τέλος ὁ δημοσίος λαμβάνει· ὁποῖόν ἐστὶ τὸ τέλος τοῦ λιμένος ἢ τῶν πρᾶσιμων πραγμάτων· ὁμοίως τὸ τῶν ἀλικῶν καὶ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ὑλείας.
- L. 18. ις'. Τὸ ρ) μόνον τρία σημαίνει· δωρεὰν καὶ βάρους καὶ ὀφθαλμίου.
- L. 19. ιζ'. Οὕτως ς) ὁ Λαβερῶν ὀρίζεται, ὅτι τινὰ μὲν πράττεται, τινὰ δὲ χειρίζεται, τινὰ δὲ συναλλάττεται. Καὶ τὴν μὲν πράξιν ζ) γενικῶν φησὶν εἶναι λόγον, εἴτε διὰ τῆς βέρεως εἴτε διὰ τῆς ῥῆ τί ποτε πράττεται· ὡς περὶ ἐπὶ ἐπερωτήσεως ἢ ἀπαριθμήσεως· τὸ δὲ κοιτρᾶκτο ι) τὴν ἐξ ἐκατέρου ἐνοχίην, ὅπερ οἱ Ἕλληνες συνάλλαγμα καλοῦσιν κ). οἷον ἀγορασίαν ν), πρᾶσιν, μίσθωσιν, ἐκμίσθωσιν, κοινωσίαν. τὸ δὲ χειριζόμενον πρᾶγμα σημαίνει δίχα ὀρημάτων γεγονός μ).
- L. 20. ιη'. ξ) Τὰ ὀρηματα ταῦτα, συνήλλαξαν, ἐχειρίσαν ν), οὐ συντείνει εἰς τὸ δίκαιον τοῦ διαθέσθαι.
- L. 21. ιθ'. Ο' βρασιλεὺς παραχωρῶν α) πρᾶγματα καὶ τὴν ἀγωγὴν παραχωρεῖ.
- L. 22. κ'. Παρασιτῶν β) ἐστὶ τὸ παρασιτῆσαι τὸ ἐπιζητούμενον πρᾶγμα· ἀποκαθιστῆν δὲ ἐστὶ τὸ καὶ γ) τὴν νομὴν παραδοῦναι καὶ τοὺς καρποὺς τοῦ πρᾶγματος· καὶ ἄλλα πολλὰ τῷ ὀνόματι τῆς ἀποκαταστάσεως περικέχεται.

Abest autem et haec res, quae in rebus humanis non est.

XIII. Si vero vestimentum scissum vel res corrupta reddatur, veluti scyphi collisi aut tabula rasa pictura, videtur res abesse: quia pretium harum rerum non in substantia, sed in arte positum est. Similiter si dominus rem, quae furto sibi aberat, ignorans emerit, recte dicitur res abesse, etiamsi postea id ita esse cognoverit: quia videtur res ei abesse, cui pretium abest.

Rem autem amisisse videtur et qui contra neminem persequendae eius causa actionem ullam habet.

XIV. Bona civitatis abusive publica dicta sunt: sola enim ea revera publica sunt, quae populi Romani sunt. Eum, qui vectigal a populo Romano conductum habet, publicanum appellamus: nam publica appellatio in pluribus causis ad populum Romanum spectat: civitates enim loco privatorum habentur.

XV. Inter publica habemus non sacra, non religiosa, nec quae publicis usibus destinata sunt: sed si qua sunt civitatum, veluti bona: sed peculia servorum civitatum procul dubio publica sunt. Publica autem vectigalia intelligere debemus, ex quibus vectigal fiscus capit: quale est vectigal portus vel venalium rerum: similiter salinarum et metallorum et piscariarum.

XVI. Munus tria significat: donum et onus et officium.

XVII. Sic Labeo definit, quaedam agi, quaedam geri, quaedam contrahi. Et actum quidem generale dicit esse verbum, sive verbis, sive re quid agatur: ut in stipulatione vel numeratione: contractum autem ex utraque parte obligationem, quam Graeci συνάλλαγμα vocant: veluti emtionem, venditionem, locationem, conductionem, societatem. Gestum autem significat rem sine verbis factam.

XVIII. Verba haec, contraxerunt, gesserunt, non pertinent ad ius testandi.

XIX. Princeps bona concedens etiam actiones concedit.

XX. Exhibere est rei quaesitae praesentiam facere: restituere vero est etiam possessionem et fructus rei reddere: et alia multa verbo restitutionis continentur.

z) Totum cap. 13. habet Fabrot. Basil. T. I. pag. 41. sq. num ιγ'. Prooemium paulo aliter exhibet Schol. ad Basil. XII. 2. cap. 22. in Cod. Coisl. a) ὁ δεest apud Fabr. b) Fabrot. κλοπιμαῖον αὐτοῦ. c) Cap. 14. usque ad verba ὄντα δήμον est in Synopsi cap. 15. pag. 7. et apud Fabrot. Basil. T. I. pag. 42. cap. ιδ'. d) Ita et Synopsis. Fabrot. ἐστὶ κ) κυρίως deest in Synopsi et apud Fabrot. f) Ita et Fabrot. Synopsis autem Ῥωμαίου. g) Haec τὸν — ἔχονται, quae Cod. Coisl. in cap. ιδ'. exhibet, Fabrotus habet Basil. T. I. cap. ις'. pag. 42. ita tamen: τὸν δὲ μισθωόμενον ἔχοντα τὸ τέλος κ. τ. λ. et Reitz. Theophil. pag. 968. gg) Reitz. Ῥωμαίου. h) Fabrot. καὶ γὰρ αἱ πόλεις. i) Fabrot. ἐνεχονται. k) Hoc signum numeri habet Cod. Coisl. l) Hoc caput 15. usque ad verba δημοσία ἐστὶ habet Fabrot. Basil. T. I. p. 42. cap. ις'. et Theod. Herm. reliqua inde a δημοσία δὲ τέλη — τῆς ὑλείας Fabr. l. i. cap. ις'. et Reitz. Theoph. p. 968. cap. ις'. m) Deest δὲ apud Fabr. n) Fabr. οὐ χειρίζεται οὔτε τὰ ἱερά. κ. τ. λ. Theod. οὐ περιέχονται. o) Fabr. οὔτε. p) Fabr. χρῆσται. q) Cap. 16. est in Synopsi cap. 18. pag. 7. et apud Fabr. Basil. T. I. p. 42. cap. ιη'. qui adscribit Οὐλα. et Reitz. Theoph. p. 968. ιη'. r) Totum caput 17. extat apud Fabr. Basil. T. I. p. 42. sq. cap. ιθ'. et Reitz. Theoph. p. 968. sq. ιθ'. Quae Reitzius addit cum Gothofredo verba: Συνάλλαγμα δὲ ἐστὶ δύο ἢ καὶ πλείων εἰς τὸ αὐτὸ σύνδοξ αε καὶ συναίρεσις (falsum est συναίρεσις) ἐπὶ τὸ συντίσθαι (leg. τῷ) ἐνοχίην καὶ τὸν ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ποιῆσαι ὑπεῖθνον, aliena sunt a Basilicis aequae atque a textu latino huius tituli de V. S. et ex Theophili Paraphr. ad Inst. Lib. III. tit. 13. §. 2. deprompta. s) Fabr. Basil. καὶ τὸ μὲν ἄκτουμα. t) Fabr. Basil. κοιτρᾶκτον. Recte. u) Fabr. καλοῦσι. v) Fabr. addit καὶ. w) Fabr. ita: τὸν δὲ χειριζόμενον πρᾶσιν σημαίνει καὶ δίχα ὀρημάτων γεγονός. Ἡρᾶσιν hand dubie falsum est et legendum πρᾶγμα. x) Cap. 18. exhibetur a Fabrot. Basil. T. I. p. 43. cap. κ'. et inde a Reitz. Theoph. p. 969 cap. κ'. y) Fabr. ἐνεχόμενον. Melior est Cod. Coisl. lectio. z) Cap. 19. extat in Synopsi cap. 21. p. 7. et apud Fabr. Basil. T. I. p. 43. cap. κλ'. et apud Theod. Herm. a) Fabr. addit τὰ, quod tamen deest et in Synopsi. b) Cap. 20. a παρασιτῶν — πρᾶγμα est in Synopsi cap. 22. p. 7. Reliqua simul cum initio exhibet Fabr. Basil. T. I. p. 43. cap. κβ'. cui praefixum est Ιαυ. c) καὶ deest apud Fabr.

κα'. Τῆ δ) τοῦ πράγματος προσηγορία καὶ ε) αἰτία καὶ τὰ δίκαια περιέχεται f).

κβ'. Κληρονομία g) ἐστὶ διαδοχὴ εἰς ὁλόκληρον δικαίον h), ὅπερ ὁ τελευτήσας εἶχε.

κγ'. Ἐξ i) ὁλόκληρον πρᾶγμα μου ἐστὶ, καθ' οὗ ἔχει τις χρῆσιν ἢ δουλείαν.

Μέρος πράγματός ἐστι καὶ τὸ ἐξ ἀδιαίρετον καὶ τὸ διηρημένον.

κδ'. Ο κ) τοκετὸς τῆς κλοπιμαίας δούλης l) οὐκ ἐστὶ μέρος αὐτῆς.

κε'. Ἀγρός m) λέγεται ὁ χωρὶς τῆς κώμης ἦτοι τῶν οἰκημάτων τύπος.

Συμπενδιόμ λέγεται τὸ σιτηρέσιον n) διὰ τὸ ἀπολεπτῶν o) ἀργυρίων συνάγεσθαι· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τριβοῦτος p) ἦγονν φόρος λέγεται, ἀπὸ τοῦ ἐπικλύσθαι q) τοῖς καταβάλλουσιν ἢ ἐπιμερῶζεσθαι τοῖς στρατιώταις.

κς'. Ἐκποιεῖ r) πρᾶγμα καὶ ὁ ἀνεχόμενος αὐτὸ ἐκ τῆς χρῆσεως s) δεσποθεῖναι ἢ τῆ ἀχορησία t) ἀπόλλων τὰς δουλείας αὐτοῦ. ὁ δὲ μὴ ἐπικτώμενος οὐ δοκεῖ ἐκποιεῖν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀπαγορευμένου κληρονομίαν u) ἢ μὴ ζωμένου τῆ καταλειφθεῖσθαι αὐτῷ v) ἐπιλογῆ.

Ο λόγος ὁ μὴ w) ἔχων συμπλοκὴν ἢ διάζευξιν ἀπὸ τῆς διαθήσεως τοῦ εἰπόντος ἢ διαζευκτικὸς ἢ συμπλεκτικὸς νοεῖται.

κζ'. x). Ἔστι δὲ ὅτε καὶ ὁ συμπλεκτικὸς ἀντὶ διαζευκτικῶ νοεῖται· ὡς ὅταν ἐπερωτῶ δοθεῖναι μοι καὶ τῷ κληρονόμῳ μου ἢ δοῦναι με y) καὶ τὸν κληρονόμον μου.

κη'. Ἐπὶ τούτῳ οὐσα, ἵνα τέμνοιτο· ὁ δὲ Σέρβιος φησὶν, ἐκείνην εἶναι, ἣτις ὑπομηθεῖσα πάλιν ἐκ τῶν ῥιζῶν ἢ κλάδων ἀναγεννᾶται· καλὰ μὲν δὲ ἀνέκλεκτος ἐστὶν οἱ στάχυες οἱ ἐν τῷ θέρει ἐρριμμένοι καὶ μήπω ἐκλεγέντες, οὐσπερ οἱ γεωργοί, ὅταν σχολάζουσιν a), ἀθροίζονται· νεατὴ δὲ b) γῆ ἐστὶν ἢ προσηθεῖσα ἢ c) ἐπὶ ἔνια d) ἀργήσασα, ἢ οἱ Γραικοὶ νέασιν καλοῦσιν. ἀκέραιος δὲ ἐστὶν, εἰς ἣν οὐπω ὁ δεσπότης χάριν τοῦ νέμειν θρέμματα ἐπέβαλε. βάλανος δὲ πίπτονσά ἐστὶν ἢ ἀπὸ δένδρον πεσοῦσα. νομαία ὕλη ἐστὶν ἢ τῆ βροσθῆ τῶν θρεμμάτων ἀροισθεῖσα.

κθ'. e) Λειμών ee) ἐστὶν, ἐν ᾧ εἰς τὸ λαβεῖν καρπὸν δρεπάνον μόνον ἐστὶ χρεία.

κ'. Ητιον f) καταβληθῆναι λέγεται καὶ τὸ μηδὲ ff) ὅλως καταβληθῆναι.

λα'. Φανερόν g) ἐστὶ τὸ ἐνώπιον πολλῶν.

λβ'. Τῷ h) ὀνόματι τῆς ἀγωγῆς καὶ ἢ προσωπικῆ περιέχεται i).

XXI. Rei appellatione et causae et iura continentur. L. 23. D. L. 10.

XXII. Hereditas est successio in universum ius, quod defunctus habuit. L. 24. D. eod.

XXIII. In solidum res mea est, in qua quis usumfructum vel servitutem habet. L. 25. D. eod.

Pars rei est tam pro indiviso quam pro diviso. §. 1.

XXIV. Partus ancillae furtivae non est pars eius. L. 26. D. eod.

XXV. Ager dicitur locus sine villa aut aedificiis. L. 27. D. eod.

Stipendium dicitur, quia ex parvis nummis colligitur: idem etiam tributum vel vectigal dicitur ab eo, quod indicatur solventibus aut quod distribuatur militibus. §. 1.

XXVI. Alienat rem etiam qui patitur eam usucapi aut non utendo servitutes eius amittit. Qui autem non acquirit, non videtur alienare velut in eo, qui hereditatem repudiat vel optione sibi relicta non utitur. L. 28. D. eod.

Oratio, quae coniunctionem vel disiunctionem non habet, ex mente dicentis vel disiunctiva vel coniunctiva intelligitur. §. 1.

XXVII. Interdum autem etiam coniunctiva (oratio) pro disiunctiva accipitur: ut, quum stipulor, dari mihi heredique meo vel dare me heredemque meum. L. 29. D. eod.

XXVIII. Silva caedua est, ut quidam aiunt, quae ad hoc est, ut caedatur. Servius autem dicit, illam esse, quae succisa rursus ex radicibus vel stirpibus renascitur. Stipula autem illecta sunt spicae in messe deiectae et nondum lectae, quas agricolae, cum vacant, colligunt. Novalis terra est, quae praecisa est vel per aliquod tempus cessavit, quam Graeci νέασιν vocant. Integra autem est, in quam nondum dominus pascendi causa pecora immisit. Glans autem caduca est, quae ex arbore cecidit. Pascua silva est, quae pastui pecorum destinata est. L. 30. D. eod.

XXIX. Pratium est, in quo ad percipiendum fructum falce tantum opus est. L. 31. D. eod.

XXX. Minus solum dicitur, etsi nihil omnino solum sit. L. 32. D. eod.

XXXI. Palam est, quod in conspectu plurium est. L. 33. D. eod.

XXXII. Actionis nomine et personalis continetur. L. 34. D. eod.

d) Cap. 21. est tam in Synopsi cap. 23. p. 7. quam apud Fabr. Basil. T. I. p. 43. cap. κγ'. qui praefigit nomen Οὐλπ. Prooem. et in Sch. g. ad Bas. I. 60. tit. 5. c. 18. T. VII. p. 159. e) Fabr. add. αἰ, quod et a Synopsi abest. f) Syn. et Fabr. περιέχονται. g) Cap. 22. extat in Synopsi cap. 24. p. 7. et ap. Fabr. Basil. T. I. p. 43. cap. κδ'. et ap. Theod. h) Ita Cod. Coisl. Melius Synopsi et Fabr. ὁλόκληρον δικαίον. Theod. ὁλόκληρον τοῦ δικαίου. i) Cap. 23. extat ap. Fabr. Basil. T. I. p. 43. cap. κε'. et ex eo ap. Reitz. Theoph. p. 969. κε'. k) Cap. 24. est ap. Theod. et in Synopsi cap. 26. p. 7. et ap. Fabr. Sch. e. T. VII. p. 211. et Bas. T. I. p. 43. cap. κς'. l) δούλης deest in Synopsi. m) Totum cap. 25. est in Synopsi cap. 27. p. 7. et ap. Fabr. Bas. T. I. p. 43. sq. cap. κς'. et Theod. §. 1. in Gloss. Nom. s. v. Συμπενδιόμ. n) τὸ σιτηρέσιον deest in Synopsi et ap. Fabr. et Gl. Nom. o) Ita Cod. Coisl. Synops. et Fabr. melius ἀπὸ λεπῶν. Ita et Gl. Nom. p) Synops. Fabr. et Gl. Nom. triboῦτον. Verba ἦγ. φόρος ibi desunt. q) Ita et Fabr. et Gl. Nom. Synops. autem κλάσθαι. r) Cap. 26. pr. est in Synopsi cap. 28. p. 8. et ap. Harmenopul. Tit. de V. S. §. 17. Hui. capit. 26. §. 1. est in Synopsi cap. 29. p. 8. Totum cap. 26. extat apud Fabr. Basil. T. I. p. 44. cap. κη'. et pro parte in Sch. g. ad Basil. lib. 29. Tit. 6. cap. 16. T. IV. p. 726. s) Ita et Fabr. Sed Synops. et Harmenop. αὐτοῦ τῆς χρῆσεως. t) Synops. ἀχορησία. u) Sic et Syn. Harm. Sed Fabr. τοῦ ἀπαγορευμένου κληρονόμου. v) Fabr. male τῆ καταλειφθεῖσθαι αὐτοῦ. w) μὴ deest apud Fabr. x) Hoc signum numeri habet Cod. Coisl. Ceterum hoc caput extat apud Fabr. Basil. T. I. p. 44. cap. κθ'. y) μὲν Cod. Coisl. Sed recte Fabr. με. z) Totum hoc caput est in Fabr. Basil. T. I. p. 44. cap. λ'. In Synopsi cap. 30. p. 8. legitur sola definitio terrae novalis a νεατὴ — καλοῦσα. a) Fabr. σχολάζουσιν. b) Deest δὲ in Synopsi. c) Syn. ἦ. Fabrot. καὶ. d) Fabrot. et Synops. ἐπιαντόν. Melius, quum et textui latino conveniat. e) Cap. 29. est et in Synopsi cap. λγ'. a Leunclavio male redditum XXXI. p. 8. et in Basil. Fabr. T. I. p. 45. cap. λδ'. ee) Haec tria capita κθ'. λ'. λα'. in Cod. Coisl. cum cap. κη'. coniuncta sunt, indeque diversitas numerorum, quibus nos usi sumus, a numeris, qui passim in Cod. Coisl. appositum sunt, nascitur, quolibet loco diligenter notanda. f) Cap. 30. est in Basil. Fabr. T. I. p. 45. cap. λβ'. et ap. Theod. ff) Fabr. μηδ' ὅλως. g) Cap. 31. ibid. est cap. λγ'. h) Cap. 32. ib. est cap. λδ'. Ceterum cap. 30 — 32. neque in Synopsi, neque alibi, quam in Basil. Fabr. reperiuntur, ut animadvertit Reitzius. i) Fabr. addit ἀπακτῆροις.

- I. 35. λγ'. Ἐξέινος^{k)} ἀποκαθιστᾷ ὁ διδοὺς οὕτως^{l)} τῷ ἐνάγοντι, ὡς ἐμελλεν^{m)} αὐτὸ ἔχειν ἐν^{mm)} καιρῷ^{†)} προκαταρξέως· τουντέστινⁿ⁾ ἴνα καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διὰ τῆς χρήσεως δεσποτικῆς ἀποκαταστήσῃ.
- I. 36. λδ'. Τῷ^{o)} ὀνόματι τῆς δίκης πᾶσα ἀγωγή περιέχεται.
- I. 37. λε'. Τὸ^{p)} ῥῆμα τὸ^{q)} χρῆναι οὐκ εἰς τὴν εὐχέρειαν τοῦ δικαστοῦ συντίθει τοῦ δυναμένου ἢ^{r)} εἰς πλέον ἢ εἰς ἕττον καταδικάσαι, ἀλλ' εἰς τὴν ἀλήθειαν ἀναφέρεται.
- I. 38. λς'. ς) Τέρας ὀρίζεται ὁ Λαβεὼν ἅπαν τὸ παρὰ φύσιν ἐκάστον πράγματος^{ss)} γεννηθὲν καὶ γενοδός. δύο δὲ εἶδη τεράτων ἐστίν^{t)}, ἐν, ὁσάκις τι^{u)} παρὰ φύσιν γίνεται, τρισὶ χειρὶ τυχόν ἢ ποσὶν ἢ ἄλλῳ τινὶ μέρει τοῦ σώματος ἐναντίῳ^{v)} τῇ φύσει ὄντι πεπλασμένῳ. ἕτερον δέ, ὅταν τι τερατώδες ἐστίν, ὑπερ οἷ^{w)} Ἕλληνας φάντασμα καλοῦσιν.
- I. 39. λζ'. ζ) Ὑποσημανθὲν^{w)} λέγεται τὸ ὑφ' ἕτερον ὑπογραφομένον· οἱ γὰρ παλαιοὶ τῷ τῆς υποσημειώσεως ὀνόματι ἀντὶ τῆς υπογραφῆς χρῆσθαι^{x)} εἰώθεισαν^{y)}.
- §. 1. Ὀνοσία ἐστίν^{z)} ἢ μετὰ τὰ χρεῖα.
- §. 2. Λιμαμυτήρασθαι ἐστὶ τὸ μετὰ^{a)} μαρτύρων^{b)} παραγγεῖλαι τῷ ἀπολιμπανομένῳ^{c)}.
- §. 3. Ἄδελφος νομεύς ἐστίν, ὃν ἀγροῦμεν^{d)}.
- I. 40. §. 1. λη'. ε) Τὸ ὄνομα τοῦ δούλου καὶ τὴν δούλην δη-
D. cod. λοῖ.
- §. 2. Τῇ φανιλίᾳ καὶ οἱ ἐλεύθεροι περιέχονται^{e)}.
- §. 3. Εἰς δὲ ἢ δύο δούλοι^{ς)} φανιλίαν οὐ ποιοῦσι^{ss)}.
- I. 41. λθ'. b) Τῷ ὀνόματι τῶν ὄπλων καὶ τὰ ξύλα καὶ οἱ
D. cod. λίθοι περιέχονται.
- I. 42. μ'. Ὀνειδοςⁱ⁾, ὀνειδισμα ταυτίον ἐστίν. τινὰ δὲ ὀνει-
D. cod. δη φύσει ἐστὶν αἰσχρά, τινὰ πολιτικῶς καὶ ὡσανεὶ ἔθει τῆς πολιτείας. οἷον ἢ κλοπή, ἢ^{k)} μοιχεία φύσει αἰσχρόν ἐστι· τὸ δὲ τῇ κατὰ τῶν ἐπιτροπῶν ἀγωγῇ^{l)} καταδικασθῆναι, τοῦτο οὐ φύσει αἰσχρόν ἐστίν, ἀλλ' ἔθει τῆς πολιτείας. οὐτε γὰρ φύσει ὀνειδός ἐστι^{m)} δυνάμενον καὶ εἰς ἐπιτήδειον ἄνθρωπον ἐμπεσεῖν.
- I. 43. D. μα'. n) Τῷ τῆς τροφῆς ὀνόματι καὶ τὰ βρώσιμα καὶ
cod. et L. A. τὰ πόσιμα περιέχεταιⁿⁿ⁾ καὶ τὸ ἐνδύμα καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν τὸν ἄνθρωπον^{o)} ἀναγκαῖα^{p)} καὶ pp) τὰ πρὸς φυλακὴν ἢ φροντίδα τοῦ σώματος ἐπιτήδεια.
- I. 45. μβ'. q) Τῷ ὀνόματι τῆς στομμινῆς πᾶσα ἐσθῆς περιέχεται καὶ τὰ στραγλία^{r)} καὶ τὰ πάλλια^{s)} καὶ πᾶν, ὃ^{t)} περιβαλλόμεθα. τῷ ὀνόματι δὲ^{u)} τῆς τροφῆς^{v)} ἢ ἐσθῆς, οὐ μὴν^{w)} τὰ στραγλία περιέχεται.

XXXIII. Ille restituit, qui ita rem actori dat, ut eam tempore litis contestationis habiturus erat: id est, ut et fructus et usucapionis causam restituat.

XXXIV. Litis nomine omnis actio continetur.

XXXV. Verbum oportere non ad facultatem iudicis pertinet, qui vel in plus vel in minus potest condemnare, sed ad veritatem refertur.

XXXVI. Ostentum Labeo definit omne contra naturam cuiusque rei genitum factumque. Duo autem genera ostentorum sunt, unum, quoties quid contra naturam nascitur, tribus manibus forte aut pedibus aut alia quadam parte corporis contra naturam formata: alterum autem, quum quid prodigiosum est, quod Graeci φάντασμα vocant.

XXXVII. Subsignatum dicitur quod ab alio subscriptum est: veteres enim subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant.

Bona sunt, quae post debita supersunt.

Detestari est cum testibus denunciare absenti.

Incertus possessor est, quem ignoramus.

XXXVIII. Nomen servi et ancillam significat.

Familia etiam liberi continentur.

Unus vel duo servi autem familiam non efficiunt.

XXXIX. Armorum nomine et ligna et lapides continentur.

XI. Probrum, opprobrium idem est. Quaedam autem probra natura sunt turpia, quaedam civiliter et quasi more civitatis: ut puta furtum, adulterium natura turpe est: tutelae autem actione condemnari, hoc non natura turpe est, sed more civitatis. nec enim natura probrum est, quod potest etiam in idoneum hominem incidere.

XLI. Victus verbo et esculenta et potulenta continentur et indumenta et ad vitam hominis necessaria et ad tutelam vel curam corporis idonea.

XLII. Strati verbo omnis vestis continetur et stragula et pallia et omne, quod circumiciimus. Victus autem verbo vestis, nec vero stragula comprehenduntur.

l) Cap. 33. totum est ap. Theod. et in Basil. Fabr. T. I. p. 45. cap. λε'. Usque ad προκαταρξέως habet hoc et Synopsis cap. 35. pag. 8. et Harmenop. Lib. I. Tit. 12. §. ult. et Tit. de V. S. §. 3. l) Fabr. et Harmenop. utroque loco οὕτω. m) Fabr. ἐμελλεν. mm) ἐν deest ap. Fabrot. †) Theod. add. τῆς. n) Fabrot. τοῦτ' ἐστίν. o) Cap. 34. est apud Fabrot. Basil. T. I. p. 45. cap. λς'. p) Cap. 35. ibid. est cap. λζ'. q) Fabrot. τοῦ. r) ἢ deest ap. Fabrot. s) Cap. 36. exhibetur apud Fabrot. Basil. T. I. p. 45. cap. λη'. et in Synopsi cap. 38. pag. 8. in qua tamen definit in γενοδός. Usque ad γενοδός Theod. ss) πράγματος apud Theod. deest. t) Fabr. εἰσίν. u) Fabr. τις. v) Fabr. ἐναντίως. w) Totum cap. 37. est in Basil. Fabr. T. I. p. 45. sq. cap. λθ'. In Synopsi cap. 39. p. 8. legitur nil nisi pr. et §. 2. Theod. habet pr. §. 1. 2. r) Fabr. κερχῆσθαι. y) Idem εἰώθεισαν, ut et Synopsis. Male. Theod. εἰώθεισαν. z) Fabr. ἐστίν. a) Synopsis ἐπί. b) μετὰ μαρτύρων deest ap. Fabr. c) τῷ ἀπολιμπαν. deest in Synopsi. habet Fabr. d) Pro ὃν ἀγροῦμεν Fabr. habet ὃ ἀγροῦμενος. e) Hoc caput est in Basil. Fabr. T. I. p. 46. cap. μ'. ubi tamen plura leguntur, quam in Cod. Coisl. Praecedunt enim. Ὀδλπ. Λιμαμυτήρασθαι ἐστὶ τὸ ἐπὶ μαρτύρων παραγγεῖλαι. Huius capituli §. 2. 3. legitur et in Synopsi cap. 40. pag. 8. §. 3. et in Sch. g. ad Basil. I. X. 17. 7. T. VII. p. 422. Theod. eadem habet, quae Cod. Coisl. f) In Cod. Coisl. huic §. praefixum est signum numeri λζ'. g) Fabr. δούλοι δύο. gg) Theod. ποιοῦσιν. h) Cod. Coisl. λη'. Est hoc caput in Synopsi cap. 41. pag. 8. et in Basil. Fabr. T. I. p. 46. cap. μα'. Plenior haec lex, ut Gothofredus notat, extat apud Theophilum §. 6. Inst. de interdictis. IV. 15. τῇ τῶν ὄπλων προσήγορία οὐ μόνον ἀσπίδες καὶ ξίφη καὶ περιεπιβάλλεται ομηαίνονται, ἀλλὰ καὶ ξύλα καὶ λίθοι καὶ πᾶν ὄργανον βλάπτειν δυνάμενον. i) Cap. 40. extat etiam in Basil. Fabr. T. I. pag. 46. cap. μβ'. Inter ὀνειδος et ὀνειδισμα Fabr. habet καί. Iisdem verbis hoc caput habet et Schol. p. ad Basil. XXII. 5. 30. T. III. p. 179. k) Pro ἢ Fabr. habet καί. l) Fabr. τὸ δὲ τῇ πολιτικῶς καταδικασθῆναι. m) τὸ deest apud Fabrot. n) Cap. 41. est in Synopsi cap. 13. p. 8. G. et in Basil. Fabr. T. I. pag. 46. cap. μγ'. et μδ'. et apud Theod. ubi unum caput efficit, et Schol. ad Bas. XI. 2. 8. in Cod. Coisl. nn) Theod. περιέχονται. o) τὸν ἄνθρωπον deest in Synopsi. p) Fabr. addit ὄντι. Ita et Theod. pp) καὶ deest apud Theod. q) Cap. 42. est in Synopsi cap. 45. p. 8. et in Basil. Fabr. T. I. p. 46. cap. με'. et in Glossis Nomicis s. v. Στομμινῆ. Reitz. Et apud Theod. Herm. r) Gloss. Nom. στραγλία. s) Gloss. hom. πάλλια. t) Gloss. Nom. ὃ. u) Fabr. τῷ δὲ ὀνόματι. v) Fabr. male τροφῆς. w) Gloss. Nom. add. καί.

μγ'. x) Τὸ ψηφίσασθαι, τὸ ὀρίσαι y) τὸ αὐτὸ δηλοῦν.

Αὐτεξουσίαν z) ἦτοι σεμνήν γυναῖκα νοεῖν ὀφειλομένην μὴ ἀπορεπῶς ζῆσασαν. τὴν γὰρ σεμνήν γυναῖκα ἐκ τῶν λοιπῶν γυναικῶν οἱ τρόποι διακρίνουσι καὶ χωρίζουσιν. ἀμέλει οὐδὲν διαφέρει, πότερον γεγάμηται ἢ χήρα ἐστίν, εἴτε εὐγενής a) εἴτε ἀπειλευθέρη ἐστίν. οὔτε γὰρ γάμοι b) οὔτε γέννησις ποιεῖ τὴν σεμνήν γυναῖκα, ἀλλὰ τρόποι χορηγοῖ.

μδ'. c) Τὸ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει τῷ τῆς καταβολῆς ὀνόματι.

μέ'. d) Οὐκ ἀποκλύεται ὁ καὶ e) χωρὶς δεσμῶν χειρὶ κατεχόμενος ἢ ἐν δημοσίῳ τόπῳ φυλαττόμενος.

μς'. f) Ἐν τῇ περιουσίᾳ ἡμῶν ἐστὶ καὶ ὅσα καλῆ πίστει g) νεμόμεθα καὶ αἱ οὐκίσεις h) καὶ τὰ ἐν ἀγωγᾷ.

μζ'. i) Τῷ ὀνόματι τῆς νύμφης καὶ ἡ k) προνόμφη καὶ ἡ πορρωτέρω l) δηλοῦται.

μη'. m) Τῇ τοῦ γονέως προσηγορία k) πάντες οἱ ἀνιόντες ἄρσενες καὶ θήλειαι δηλοῦνται.

μθ'. o) Τῇ προσηγορίᾳ τοῦ πατρὸνος p) καὶ q) ἡ πατρώνισσα περιέχεται.

ν'. ο r) συμπλεκτικὸς καὶ s) διαζευκτικὸς ἔσθ' ἕτε ἀντ' t) ἀλλήλων παραλαμβάνονται. καὶ παρσιθεται τὰ παραδείγματα, ἐν οἷς φησιν, ὅτι ἐπιτροπος χωρὶς οὐσίας οὐ δίδεται u), καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς κλοπῆς ὁ σπονδάσας οὐκ ἀδικεῖται, εἰ μὴ κακοθέλη συμβουλήν ἔσχη, οὔτε ἡ συμβουλή u) βλέπει, εἰ μὴ καὶ φάκτον πρᾶκτου θήσει v).

να'. Αἰρετικοὶ δανεισταὶ λέγονται καὶ οὗτοι, οἷς οὐπο ἀρμόζει ἀγωγή, μέλλει δὲ ἀρμόσειν x) ἦτοι οἱ ἐλλίδια y) ἔχοντες, ἵνα ἀρμόσῃ.

νβ'. z) Δανειστὴς δὲ ἐστὶν ὁ μὴ δυνάμενος διὰ διηκετοῦς παραγωγῆς ἀποκινεῖσθαι. ὁ δὲ πρὸς καιρὸν a) παραγωγῆς δεδιὼς ἔοικε τῷ αἰρετικῷ δανειστῇ.

νγ'. b) Γινώσκων δικαιοματὰ ἐστὶν c) ἀγαγνῶσκων καὶ καταγινῶσκων. διαστίξιν δὲ ἐστὶ d) δικαίωμα τὸ ἀντεξετάξιν e) τὰς λήψεις καὶ τὰς δόσεις.

Παῖδες λέγονται καὶ οἱ ἀντεξουσίοι καὶ οἱ ἐπεξουσίοι f) καὶ οἱ ἐξ ἀρρενογονίας καὶ οἱ ἐκ θηλυγονίας κατιόντες g).

νδ'. h) Μάγιστροι λέγονται i) οἱ πλέον τῶν ἄλλων προσεῖν ὀφειλοντες k) καὶ οἱ διδάσκαλοι οὐσιδηῖοτε ἐπιστήμης. Ἀπητηκίαι l) δοκεῖ καὶ ὁ λαβὼν ἐγγύας.

νε'. Οὐδὲν διαφέρει τὸ πρᾶκθ' ἐν τοῦ γεγονότος.

XLIII. Pronunciare et delinire idem significat. L. 46. D. L. 16.

Matremfamilias vel honestam feminam intelligere debemus eam, quae non inhoneste vixit. Matrem enim familias a ceteris feminis mores discernunt et separant. Proinde nihil interest, utrum nupta sit an vidua, sive iugenua sive libertina sit: neque enim nuptiae nec natales matrem familias faciunt, sed boni mores.

XLIV. Liberationis verbum eandem vim habet cum verbo solutionis. L. 47. D. eod.

XLV. Solutus non est, qui, licet sine vinculis, manu tenetur vel in loco publico custoditur. L. 48. D. eod.

XLVI. In bonis nostris sunt et quae bona fide possidemus et superficiaria et quae in actionibus sunt. L. 49. D. eod.

XLVII. Nurus nomine et pronurus et quae ultra est, significatur. L. 50. D. eod.

XLVIII. Parentis appellatione omnes adscendentes masculi et feminae significantur. L. 51. D. eod.

XLIX. Patroni appellatione etiam patrona continentur. L. 52. D. eod.

L. Sermo coniunctivus et disiunctivus interdum alter pro altero in vicem accipitur. Et exempla apponit, in quibus ait, tutorem sine pecunia non dari, et in furto opem ferentem non pati iniuriam, nisi malignum consilium habuerit, nec consilium nocere, nisi et factum secutum sit. L. 53. D. eod.

LI. Conditionales creditores dicuntur et hi, quibus nondum competit actio, est autem competitura vel qui spem habent, ut competat. L. 51. D. eod.

LII. Creditor autem est, qui non potest perpetua exceptione submoveri: qui autem ad tempus exceptionem timet, similis est condicionali creditori. L. 55. D. eod.

LIII. Cognoscere instrumenta est relegere et recognoscere: dispungere autem instrumenta est conferre accepta et data. L. 56. D. eod.

Liberi dicuntur et qui sui iuris sunt et qui sunt in potestate et descendentes ex virili et e feminino sexu. §. 1.

LIV. Magistri appellantur, qui plus, quam reliqui, providere debent et cuiusque disciplinae praeceptores. Persequi videtur, et qui satis accipit. L. 57. D. eod.

LV. Nihil differt gestum a facto. L. 58. D. eod.

x) Totum caput 43. est in Synopsi cap. 46. p. 8. et in Basil. Fabrot. T. I. p. 46. sq. cap. μς'. y) Fabrot. καὶ τὸ ὀρίσασθαι. Synopsis τῷ διορίσασθαι. z) Fabrot. Ματρημοφυλίας. In Synopsi statim initium fit a σεμνήν γυναῖκα. a) Fabrot. addit hic ἐστιν et post ἀπειλευθέρη omittit. b) Fabrot. et Syn. γάμος. c) Cap. 44. est in Synopsi cap. 47. p. 9. et in Basil. Fabrot. T. I. pag. 47. cap. μς'. d) Cap. 45. est in Basil. Fabrot. I. I. cap. μη'. e) καὶ deest apud Fabrot. f) Cap. 46. est in Basil. Fabrot. I. I. cap. μθ'. et apud Theod. g) Fabrot. πλέοντι καλῆ. h) τὰ συναφθῆνα. Fabrot. καὶ αἱ οὐκίσεις deest apud Theod. i) Cap. 47. est in Synopsi cap. 50. pag. 9. et in Basil. Fabrot. T. I. pag. 47. cap. ν'. k) ἡ deest in Synopsi. l) Fabr. ἡ περιαιρέω. m) Cap. 48. est in Synopsi cap. 51. pag. 9. et apud Theod. et in Basil. Fabr. I. I. cap. να'. et Schol. Basil. k. T. IV. pag. 626. n) Fabrot. τῇ προσηγ. τοῦ γον. o) In Cod. Coisl. μς'. Exstat in Synopsi cap. 52. pag. 9. et in Basil. Fabrot. I. I. cap. νθ'. et Schol. I. III. 162. p) Fabrot. et Synops. melius πατρωνος. q) καὶ deest in Synopsi. r) Cap. 50. est in Synopsi cap. 53. pag. 9. et in Basil. Fabrot. I. I. cap. νγ'. s) Fabrot. et Syn. add. δ. t) Fabr. ἀντ. u) Haec Synopsi. u) Reitz. mavult. οὔτε γὰρ ἡ συμβουλή. v) Reitz. correxit παρεκλογισθήσῃ. Ultima verba οὐ βλέπει συμβουλή κ. τ. λ. leguntur et in Schol. Basil. x. T. VII. pag. 350. w) Cod. Coisl. μη'. Hoc caput est in Basil. Fabrot. T. I. pag. 47. cap. νδ'. In Synopsi cap. 54. et 55. nil legitur, nisi ὁμοίως φησὶ περὶ δανεισῶν. x) Fabr. ἀρμόζειν. y) Fabr. ἐλλίδιας. z) Est in Basil. Fabrot. T. I. p. 48. cap. νε'. a) Fabr. πρόσκαιρος, melius, ut opinor. b) Totum cap. 53. est in Synopsi cap. 56. p. 9. et in Basil. Fabr. I. I. cap. νς'. Pro parte usque ad δόσεις exhibetur et in Gloss. Nom. p. 1725. sic: τὴ διαφέρει τὸ διαστίξιν τοῦ γινώσκων δικαιοματὰ; τὸ μὲν γινώσκων λέγεται ἀγαγνῶσκων καὶ καταγινῶσκων, τὸ δὲ διαστίξιν τὸ ἀντεξετάξιν τὰς λήψεις καὶ τὰς δόσεις. Reitz. c) Fabr. ἐστὶ τὸ. d) Fabr. ἐστὶ non habet hoc loco, sed post δικαιοματὰ. e) Fabr. bene ἐπεξουσίοι. f) In Synopsi καὶ οἱ ἐπεξουσίοι deest. g) Syn. addit: τῶν παίδων καὶ ὁ εἰς μόνος περιέχεται. In verbo autem κατιόντες finitur Cod. Paris. quo Fabrotus usus est, qui dicit: Deest folium in Regio Cod. quod continebat reliqua huius tituli et tit. de reg. iur. usque ad legem 145. quae ex Graecorum commentariis, quantum potuit, supplēvimus. Fabr. autem non addidit, unde reliqua fragmenta hausert, quod tamen Reitzius, quoad fieri potuit, fecit. h) Cap. 54. pr. est in Synopsi cap. 57. p. 9. et in Basil. Fabr. cap. νς. Quam Reitzius addidit magistri definitionem LVII. b. pag. 975. desumpsit ex Harmenopulo Promtuar. Lib. II. Tit. II. §. 7. et tit. de V. S. §. 18. i) Syn. et Fabrot. add. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀρχόντων. Fabr. articulum omisit. k) Syn. et Fabr. add. τῶν ἐπιεικταμένων αὐτοῖς (Fabr. male αὐτοῖς) πραγμάτων. l) Tam §. 1. cap. 54. quam cap. 55. e Codice Coisl. solo exhibentur.

- §. 1. Τους πατρίους ἀπελευθέρους καλῶς ἡμετέρους ἀπελευθέρους λέγομεν, οὐ μὴν καὶ τοὺς ἀπελευθέρους τῶν ἀπελευθέρων.
- L. 59. *νς.* ^{m)} Λιμὴν ἐστὶ τόπος περικεκλεισμένος, εἰς ὃν εἰσάγονται τὰ φορτία καὶ ἐξ ὧν ἐξάγονται ⁿ⁾. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ στατιῶν λέγεται ^{o)} περικεκλεισμένος καὶ ὠχυρωμένος, ὅθεν ἡ ὄμη περικεκλεισμένη λέγεται.
- L. 60. *νς.* ^{p)} Τόπος μέρος ἀγροῦ ἐστίν· ὁ δὲ ἀγρὸς ὀλόκληρον ^{τι q)} ἐστὶ καὶ ὡς ἐπίπαν χωρὶς τῶν οἰκημάτων. δύναται δὲ ἀπὸ τῆς διαθέσεως τοῦ κεκτημένου καὶ ὁ τόπος ἀγρὸς εἶναι, ὡς ὅταν ἀντὶ ἀγροῦ παραδώσομεν ^{r)} αὐτόν· καὶ ὁ ἀγρὸς εἶναι τόπος, ὡς ὅταν αὐτὸν ἑτέρω προσθήσομεν ^{s)} ἀγρῷ. ὁ δὲ τόπος καὶ ἐπὶ πολιτικῶν καὶ ἐπὶ ^{t)} ἀγροικῶν λέγεται. καὶ ὁ μὲν ^{u)} ἀγρὸς ἰδίῳ ὄρει περικλείεται, ὁ δὲ τόπος δύναται λανθάνειν μέχρι πού διχρῆ ^{v)} ὁ ὄρος αὐτοῦ.
- L. 61. *νη.* ^{w)} Τῆ προσηγορία τῆς ἰκανοδοσίας ἐστὶ ὅτε καὶ ἡ ^{x)} ὁμολογία περιέχεται, ἥτις ἠρκέσθη ὁ χρεωστούμενος τὴν ἰκανοδοσίαν.
- L. 62. *νη.* ^{y)} Τῆ προσηγορία τοῦ ξύλου πᾶσα ὕλη πρὸς οἰκοδομὴν ποιοῦσα δηλοῦται.
- L. 63. *ξ.* ^{z)} Τὸ παρὰ σοὶ πλέον ἐστὶ τοῦ πρὸς σέ. πρὸς σέ γὰρ ἐστὶ τὸ ὅπως οὖν ὑπὸ σοῦ κρατούμενον· παρὰ σοὶ δὲ ἐστὶ τὸ ^{a)} τῷ ὅπως τινὲ νεμόμενον.
- L. 64. *ξα.* ^{b)} Ἀδιάθετός ἐστὶν οὐ μόνον ὁ μὴ διαθέμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ κληρονομούμενος ἐκ διαθήκης.
- L. 65. *ξβ.* ^{c)} Κληρονόμος λέγεται οὐ μόνον ὁ πρῶτος, ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦ κληρονόμου κληρονόμος καὶ οἱ ἐφεξῆς ^{d)}.
- L. 66. *ξγ.* ^{e)} Ἡ τοῦ φορτίου προσηγορία μόνον τὰ κινητὰ περιέχει.
- L. 67. *ξδ.* ^{f)} Τὸ πραθὲν καὶ ὃν παρὰ τῷ πρῶτῳ οὐ λέγεται ἐμποηθέν, ἀλλὰ πραθὲν.
- §. 1. Τῷ ^{g)} ὀνόματι τῆς δωρεᾶς καὶ ἡ θανάτου αἰτία καὶ αἱ ἄλλαι περιέχονται.
- L. 68. *ξε.* ^{h)} Τὸ ὑποδοκιμασία Πέτρου πρὸς νόμον φέρεται καὶ οὐκ ἔχει χώραν ἐπὶ δούλων.
- L. 69. *ξς.* ^{hh)} Τὸ εἰπεῖν, ἀπείη, ἀπέστω δόλος τοῦ πράγματος, πάντα δόλον περιλαμβάνει ὅτινα δήποτε ἐν τούτῳ τῷ πράγματι πλημμεληθέντα, περὶ ὧν ἡ ὑπόθεσις παρενετέθη.
- L. 70. *ξζ.* ⁱ⁾ Ἡ τοῦ κληρονόμου προσηγορία καὶ ^{k)} εἰς τοὺς πορρωτέρω ἐκτείνεται· σπανίως δὲ μόνος ^{l)} ὁ πρῶτος δηλοῦται, ὡς ἐπὶ τῆς ἀνήβου ὑποκαταστάσεως· ἐὰν γὰρ εἴπω, κληρονόμον εἶναι τοῦ ἀνήβου μου ^{m)} τὸν γινόμενόν ⁿ⁾ μου κληρονόμον, οὐ περιέχεται ὁ τοῦ κληρονόμου ^{o)} κληρονόμος. Καὶ νῖδος κληρονομῶν τοῦ πατρὸς, οὐ μὴν καὶ κληρονόμος τοῦ κληρονόμου γινόμενος.
- LVI. Portus est locus conclusus, in quem importantur merces et ex quo exportantur: idem autem etiam statio dicitur conclusa et munita, inde angiportum dictum.
- LVII. Locus est portio fundi: fundus autem integrum aliquid est et plerumque sine aedificiis. Potest autem ex voluntate possessoris etiam locus fundus esse, veluti, si eum pro fundo tradiderimus: et fundus locus esse potest, veluti si eum alii fundo adiunxerimus: locus autem et de urbanis et de rusticis praediis dicitur. Et fundus quidem suis finibus concluditur, locus vero latere potest, quatenus finis eius extendatur.
- LVIII. Appellatione satisfactionis interdum etiam repromissio continetur, qua contentus fuit is, cui satisfactio debebatur.
- LIX. Appellatione tigni omnis materia ad aedificandum apta significatur.
- LX. Penes te amplius est, quam apud te: nam apud te est, quod qualiter a te tenetur: penes te autem est, quod quodammodo possidetur.
- LXI. Intestatus est non solum, qui testamentum non fecit, sed et ille, cui ex testamento non succeditur.
- LXII. Heres dicitur non solum primus, sed etiam heres heredis et deinceps.
- LXIII. Mercis appellatio res mobiles tantum continet.
- LXIV. Quod venditum et adhuc penes venditorem est, non dicitur alienatum, sed venditum.
- Donationis verbo et mortis causa donatio et reliquae continentur.
- LXV. Verbum, arbitrato Petri, ad ius pertinet et in servo locum non habet.
- LXVI. Haec verba, absit, abesto dolus a re, omnem dolum comprehendunt, quicumque in hac re commissus est, de qua stipulatio interposita est.
- LXVII. Heredis appellatio etiam ad ulteriores extenditur: raro autem solus primus heres significatur, ut in impuberis substitutione: nam si dixero, heredem filii impuberis mei esse heredem meum, non continetur heres heredis. Et filius patris heres, nec vero heredis heres factus potest a paterno liberto operas exigere et tanquam ingratum eum accusare.

m) Cap. 56. est in Synopsi cap. 59. p. 9. in Basil. Fabrot. T. I. p. 48. cap. 59. et c Coisl. Cod. iam prius communicatum a Cl. Pardessus Collection de lois maritimes. T. I. p. 179. n) Syn. et Fabr. ἐνάγονται. Iam Reitz. recte coniecit legendum ἐξάγονται. o) Hactenus Syn. et Fabr. p) Cap. 57. est in Synopsi cap. 60. p. 9. in Basil. Fabr. cap. 60. T. I. p. 48. et prima eius pars usque ad verbum οἰκημάτων in Schol. f. ad h. t. Fabr. T. I. p. 70. ubi citatur cap. 60. q) τι deest in Syn. et apud Fabr. legitur autem in Schol. laudato. r) Syn. et Fabr. παραδώμεν. s) Syn. παραθήσομεν. Fabr. παραθήσομεν. Ego legendum censeo προσθήσομεν, et antea παραδώσομεν. t) ἐπὶ deest apud Fabr. u) μὲν deest in Syn. et apud Fabr. v) Hic finit Syn. et Basil. Fabr. w) Cap. 58. est in Synopsi cap. 61. p. 9. et in Basil. Fabr. cap. 61. T. I. p. 49. Exhibetur extat ap. Harmenop. Lib. VI. tit. 5. §. 10. et Theophil. ad Inst. II. 1. cap. 52. Ex utroque cap. LXII. a. et b. exhibuit Reitzius in edit. Theoph. p. 976. Habet, ut Syn. et Fabr. Basil. T. I. p. 49. cap. 62. z) Cap. 60. est in Syn. cap. 63. et in Basil. Fabr. I. I. cap. 63. a) Deest τὸ in Syn. et apud Fabr. b) Cap. 61. in Cod. Coisl. *νς.* ad marg. Est in Syn. cap. 64. p. 10. et in Basil. Fabr. I. I. cap. 64. et apud Theod. c) Cap. 62. est in Synopsi cap. 65. et in Basil. Fabr. I. I. cap. 65. Cod. Coisl. ad marg. *νη.* d) Syn. et Fabr. *ξς.* e) Cod. Coisl. ad marg. *νη.* Extat cap. 63. apud Theod. et ex eo in Basil. Fabr. I. I. cap. 66. f) Cod. Coisl. ad marg. *ξ.* Cap. 64. pr. est in Synopsi cap. 67. p. 10. et in Basil. Fabr. I. I. cap. 67. g) Huic §. 1. cap. 64. Cod. Coisl. ad marg. praefigit. *ξα.* Desideratur et in Synopsi et apud Fabr. h) Hoc cap. 65. neque in Syn. neque apud Fabr. est, sed legitur testante Cl. Witte Basil. tit. de div. reg. iur. praef. p. XI. in Schol. Basilicorum XII. 1. 6. in Cod. Coisl. 152. hh) Cap. 66. tam in Syn. quam apud Fabr. in Basil. quam apud Theod. abest. i) Hoc cap. 67. usque ad verba ὁ τοῦ κληρον. κληρονόμος est in Synopsi cap. 70. p. 10. et in Basil. Fabr. I. I. cap. 70. k) Deest apud Fabr. nec vero in Syn. l) Deest μόνος in Syn. et apud Fabr. m) μου deest in Syn. et ap. Fabr. n) Fabr. et Syn. γινόμενος. o) Syn. et Fabr. add. μου.

μενος δύναιται καὶ ἐργασίας ἀπαιτεῖν τὸν πατρῶον ἀπελεύθερον καὶ ὡς ἀγαπίστου κατηγορεῖν αὐτοῦ.

Τὸ εἰπεῖν, εἰς ὃν ἀνήκει, δεσπότην ὀλόκληρον δηλοῦ.

ξη'. Ἐτερόν ρ) ἐστὶ ς) λαβεῖν καὶ ἕτερον δέξασθαι. τὸ λαβεῖν ἐνδυνάμως νοεῖται· δέξασθαι δέ, κὰν οὐχ οὕτως τις ἐδέξατο, ἵνα ἔχοι γ). διάτοι τοῦτο ς) οὐ δοκεῖ τις λαβεῖν, ὡς μέλλει ἀποκαθιστᾶν, ὡς περὶ περιεληλυθέναι ε) κυρίως ἐκεῖνο λέγεται τὸ ὑπομένειν μέλλον ἠ).

Ταῦτα τὰ ῥήματα, ἐπὶ τούτοις ν) πράγμασι τὸ ὀρθὸν ϖ) παρασχεθῆναι ὁμολόγησε, τοῦτο σημαίνει, ἵνα μὴ τίνα κίνδυνον ἢ ζημίαν ἐκ τούτου τοῦ πράγματος ὁ ἐπερωτήσας ὑπομείνοι ϗ).

ξθ'. ζ) Τῆ ὀνομασίᾳ ζ) τοῦ πράγματος καὶ τὸ α) μέρος δηλοῦται.

ο'. β) Τὸ ἐπερωτῆσαι, πρῶγμα ὀρθῶς ἀποκαταστήναι, δηλοῦ τὰ ς) τῶν καρπῶν.

Τὸ ῥῆμα τοῦ ὀρθῶς ἀποδοκιμασίας ἐστὶν ἀνδρός ἀγαθοῦ δ).

οα'. Ο ε) σφραγιστήριος δακτύλιος οὐκ ἐστὶ τῶν ε) κοσμηίων.

οβ'. ς) Ἀποκαθιστᾶν δοκεῖ ὁ διδοὺς τῷ ἐνάγοντι, ὅπερ ἡμέλλεν ἔχειν μὴ δικασάμενος.

ογ'. ςς) Δεδωκέναι δοκεῖ καὶ ὁ καταλλάξας ἢ ἀντὶ τοῦ χρεωστονυμένου αὐτὸ λογιζόμενος.

οδ'. η) Τὸν καρπὸν ἀντὶ προσόδου καλεῖσθαι ἤρεσεν, οὐ μόνον τὸν ἀπὸ προῶν ἢ ὄσπριων ι), ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ οἴνου ἢ ἕλων τεμνομένων ἢ ἀογίλων ἢ λατομιῶν λαμβανόμενον. τοὺς δὲ καρποὺς ἄπιντας εἶναι, οἷς ἀνθρώπος τρέφεται, ψευδές ἐστὶ· οὐ γὰρ τὸ κρέας ἢ τὰ πτερινὰ ἢ τὰ θηρία ἢ τὰς ὀπίους ἤρεσε καρποὺς λέγεσθαι. σῖτον δὲ τοῦτο εἶναι ὀρθῶς ὁ Γάλλος ὠρίσατο, ὅπερ ὁ στάχυς καθ' ἑαυτὸν κρατεῖ. τὸν δὲ θέριον καὶ τὸ φάβη καρποὺς μᾶλλον λέγεσθαι ἤρεσεν, ἐπειδὴ οὐκ ἐν στάχυι, ἀλλ' ἐν κεραιῶν περιέχεται. ταῦτα δὲ ὁ Σέρβιος τῷ σίτῳ περιέχεσθαι φησι.

οε'. ϖ) Ἐοθ' ὅτε κ) δὲ καὶ τῷ ὀνόματι τῆς νομῆς ἢ δεσποτεία δηλοῦται, ὡς ἐνθα τις τὰς νομὰς αὐτοῦ λ) ληρατεύει.

ος'. μ) Δαπάναι ἀναγκαῖαι εἰσιν ἠ), ἀπὸ εἰ μὴ γένοιτο, τὸ ς) πρῶγμα ἢ ἀπόλλυσθαι μέλλει ἢ χεῖρον γίνεσθαι.

Χρησίμους δὲ ρ) δαπάνας ἤρεσεν εἶναι τὰς βελτίω ποιήσας ς) τὴν προῖκα, οὐ μὴν οὐ ϖ) συγχωρούσας, μὴ ς) εἶναι αὐτὴν χεῖρον· ἐξ ὧν πρόσδος τῆ γυναικὶ προσπορίζεται· οἷον ὡς ἐπὶ τῆς ε) τοῦ ἄλσους φιλοκαλίας, περὶ η) οὐ βαναγκές οὐκ ἦν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ

Haec verba, ad quem pertinet, dominum universum §. 1. denotant.

LXVIII. Aliud est capere et aliud accipere. Capere cum effectu intelligitur: accipere autem, etsi non ita quis accepit, ut haberet: ideoque non videtur quis capere, quod erit restitutus, sicut pervenisse proprie illud dicitur, quod est remansurum. L. 71. D. L. 16.

Haec verba, his rebus recte praestari spondit, hoc significant, ne quid periculum vel damnum ex hac re stipulator subiret. §. 1.

LXIX. Appellatione rei etiam pars continetur. L. 72. D. eod.

LXX. Stipulatio, rem recte restitui, significat fructus. L. 73. D. eod.

Verbum, recte, pro arbitrio boni viri est. §. 1.

LXXI. Signatorius annullus non est inter ornamenta. L. 74. D. eod.

LXXII. Restituere videtur, qui praestat actori, quod habiturus esset, si non litigasset. L. 75. D. eod.

LXXIII. Dedisse videtur etiam is, qui permutavit vel compensavit. L. 76. D. eod.

LXXIV. Frugem pro rodito appellari placuit, non solum eam, quae ex frumentis aut leguminibus, verum etiam quae ex vino vel silvis caeduis vel cretidofinis vel lapidicinis capitur. Fruges autem omnes esse, quibus homo vescatur, falsum est: non enim carnem vel aves vel feras vel poma fruges dici placuit. Frumentum autem id esse recte Gallus definiuit, quod arista se teneat: lupinum vero et fabam fruges potius dici placuit, quia non arista, sed siliqua continentur. Haec Servius frumento contineri dicit. L. 77. D. eod.

LXXV. Interdum autem etiam verbo possessionis proprietas denotatur, veluti si quis possessiones suas legat. L. 78. D. eod.

LXXVI. Impensae necessariae sunt, quae si factae non sint, res aut peritura aut deterior futura est. L. 79. D. eod.

Utiles autem impensas placuit esse, quae meliorem §. 1. dotem faciant, deteriore esse non sinant: ex quibus redditus mulieri acquiritur: sicuti arbusti pastinatione, de quo necesse non erat: similiter doctrina puerorum, quorum causa onerari mulierem ignorantem vel invi-

ρ) Totum hoc cap. 68. est in Syn. cap. 71. p. 10. et in Basil. Fabr. cap. 71. T. I. p. 50. γ) ἐστὶ in Syn. et ap. Fabr. deest. ρ) Syn. et Fabr. melius ἔχῃ. ς) Syn. et Fabr. διὰ τοῦτο. ε) Syn. et Fabr. ἐληλυθέναι. η) Similiter in Schol. Basil. g. Fabr. V. 615. περιελεῖν κυρίως λέγεται τὸ μέρον παρά τιμ ἀναγκαῖον. ϖ) Syn. et Fabr. add. τοῖς. ω) Fabr. omittit τὸ. Syn. τὸ ὀρθῶς. x) Syn. et Fabr. melius ὑπομένη. y) Cap. 69. est et in Basil. Fabr. cap. 72. T. I. p. 50. Unde illud hauserit Fabrotus, ignoratur, quum nec Theod. habeat. z) Fabr. προσρηγοῖς. α) Fabr. τὸ omittit. β) Totum cap. 70. est in Basil. Fabr. l. I. cap. 73. ex Theod. qui eadem habet, quae Fabr. In Syn. cap. 73. tantum prooemium exhibetur p. 10. c) Syn. Theod. et Fabr. μετὰ τῶν καρπῶν. d) Fabr. ex Theod. ita: τὸ γὰρ ῥῆμα, τὸ ὀρθῶς, ἀντὶ δοκιμασίας ἐστὶ ἀνδρός ἀγαθοῦ. e) Cap. 71. est in Basil. Fabr. cap. 74. l. I. ex Theod. f) Fabr. τὸν omittit. g) Cap. 72. est in Ecloga s. Synopsi cap. 75. p. 10. et apud Theod. et in Basil. Fabr. l. I. cap. 75. et in Schol. Basil. o. Enantioph. apud Fabr. T. III. p. 396. et in Schol. e. Anonymi apud Fabr. T. III. p. 448. In ultimo Scholio pro ἡμέλλεν legitur ἔμελλεν. Ita et Theod. Prius schol. est ad Basil. Libr. XXIII. Tit. 3. cap. 2. secundum scholium ad Basil. Libr. XXIII. Tit. 3. cap. 38. gg) Cap. 73. solus Cod. Coisl. exhibet. h) Cod. Coisl. ad marg. ξθ'. Cap. 74. usque ad verba ἕλων τεμνομένων est in Syn. cap. 77. p. 10. et in Basil. Fabr. cap. 77. ex Syn. i) Syn. et Fabr. ὄσπριων. Recte. Verbum enim ὄσπριων non extat, licet Cod. Coisl. hoc habeat. k) Cap. 75. est in Synopsi cap. 78. p. 10. et ex ea in Basil. Fabr. cap. 78. l) Fabr. αὐτοῦ. m) Totum cap. 76. extat in Synopsi cap. 79. p. 10. sq. excepto prooemio. Plenius cum prooemio totum caput exhibet Theod. et ex eo Basil. Fabr. cap. 79. T. I. p. 50. sq. Etiam Schol. f. ad Basil. Lib. XXVIII. Tit. X. cap. 8. ap. Fabr. T. IV. p. 421. sententiam §. I. huius cap. pro parte refert: ἀγροῦσα ἢ ἀκουσα ἢ γαμνηθεὶς ἐπιτίθειται ἐπὶ τοῖς οὐτίλοις. n) Theod. et Fabr. εἰδὸν ἀναγκαῖαι. o) Theod. et Fabr. τὸ omittit. p) Syn. δὲ omittit. q) Syn. Theod. et Fabr. ποιούσας. r) Syn. οὐ omittit. s) μὴ et in Syn. et ap. Fabr. deest. Theod. μὴ habet. t) τῆς deest apud Fabr. habet Theod. u) Reitz. πέρα. v) Syn. et Fabr. omittunt οὐκ. Theod. habet.

τῆς ^{uu)} διδαχῆς ^{v)} τῶν παιδῶν, ὧν ἐνεκα βαρύνεσθαι τὴν γυναικα ἀγροῦσαν ἢ ἀκουσαν οὐ χρὴ, ἵνα μὴ ἀνομοκασθῆ τοῦ ἀγροῦ ἢ τῶν ἀνδροπόδων στερεῖσθαι ^{w)}. ἐν ταύταις δὲ ταῖς δαπάναις καὶ τὸ ἔρτοκοπέιον καὶ τὸ ὄρειον τὸ τῆ προικῆς οἰκίᾳ ^{x)} προστεθὲν ὡς ἐπὶ τὸ ^{y)} πολὺν λέξομεν ^{z)}.

§. 2. Ἐπιτερεῖς δὲ δαπάναις εἰσὶν αἱ τὸ εἶδος μόνον κοσμοῦσαι, οὐ μὴν καὶ ^{a)} κοσπὸν ἀΐξουσαι· ὡς ἔστι τὰ γλοηφόρα γῆδια καὶ τὰ ἀνάβροτα ὕδατα καὶ αἱ μαρμαρώσεις καὶ αἱ λορικατίονες ^{b)} καὶ ^{bb)} ζωγραφίαι.

L. 80. οζ'. ^{c)} Τῆ γενιχῆ τῶν ληγάτων ἐπαναλήψει καὶ αἱ καταλειφθεῖσαι ^{d)} ἐλευθερίαι περιέχονται.

L. 81. οη'. ^{e)} Ὅτε διαλαλεῖται ^{f)} τοῦ ἀγορῆτος ^{g)}, ἀποκαταστήναι κτίσμα, καὶ τὴν συμβάσαν ζημίαν λαμβάνει ὁ ἐνάγων· τῷ γὰρ ῥήματι τῆς ἀποκαταστάσεως ἢ χρησιμότητος τοῦ ἐνάγοντος περιέχεται.

L. 82. οθ'. ^{gg)} Τὸ ῥῆμα, τὸ πλέον, καὶ τοῦτο διαφέρει, ὅτι οὐδὲν χωροστεῖται· ὡς περὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἦντον δοκεῖ καταβεβλήσθαι, εἰ καὶ μηδὲν ἀπητήθη.

L. 83. πα'. Κυρίως ^{h)} οὐσία λέγεσθαι οὐ δύναται ἢ πλέον βλάβος ἢ ὄφελος ἔχουσα.

L. 84. πα'. ⁱ⁾ Τῆ τοῦ υἱοῦ προσηγορία πάντας τοὺς παῖδας κοῦόμεν.

L. 85. D. cod. πβ'. ^{k)} Τρεῖς σύστημα ποιῶσιν.

L. 86. πγ'. ^{l)} Τα δίκαια ^{m)} τῶν ἀγρῶν αὐτοὶ οἱ ἀγροὶ εἰσὶν ⁿ⁾. τοῦτ' ἔστιν ^{o)} ἢ καλλογή, ἢ ὕγεια ^{p)} καὶ τὸ μέγεθος.

L. 87. πδ'. ^{q)} Πόλις ἔστιν ἢ Ῥώμη ἢ τῷ τείχει ζωννυμένη· ἢ δὲ Ῥώμη ἔστι καὶ ἐνθα τὰ περιοικημένα ἔστι. τὴν γὰρ Ῥώμην οὐ μέγρι τοῦ τείχους νομίζεσθαι, ἐκ τῆς καθημερινῆς συνθητικῆς δυνατὸν νοεῖν, ὅταν λέγομεν εἰς Ῥώμην ἡμᾶς ἀπέραι, εἰ καὶ ἔξω τῆς πόλεως οἰκοῦμεν.

L. 88. πε'. ^{r)} Σχεδὸν τοσαῦτα ἕκαστος χρήματα καταλιμπάνει, ὅσα ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἀφροισθῆναι δύναται. οὕτω λέγομεν ἑκατοντάκις ἐκατὸν χρονοῦς ἔχει τὸν μόνον ἐν κτήμασι καὶ ταῖς λοιποῖς πράγμασι ἔχοντα οὐσίαν. οὐ τ' αὐτὸν δὲ ἔστιν ἐπὶ ἀλλοτρίου ἀγροῦ ληγευθέντος, κὰν τὸ μάλιστα οὗτος διὰ τῶν κληρονομιαίων χρημάτων ἀγορασθῆναι δύναται· καὶ οὐδεὶς τὸν ἀγρόρια ἔχοντα ἔχει λέγει, εἰ τι ἔξ αὐτῶν ἀγορασθῆναι δύναται.

L. 89. πς'. ^{s)} Οἱ βόες τῶν βοσκολίων εἰσὶ μᾶλλον, ἢ τῶν ὑποζυγίων.

§. 1. Τὸ εἰπεῖν, ἕως οὗ γαμηθῆ, τὸν πρῶτον δηλοῖ γάμον.

§. 2. Διαφέρει τὸ εἰπεῖν, ἀποδοῦναι λόγους τοῦ ἐκδοῦναι· ὁ γὰρ κελενσθεὶς ἐκδοῦναι οὐ δίδωσι τὰ λοιπαζόμενα.

L. 90. πς'. ^{t)} Ὅ ἐν τῷ παραδιδόναι οἶκον λέγων, ὡς κάλλιστος καὶ μέγιστος, οὐ δηλοῖ αὐτὸν δουλεῦσθαι, ἀλλὰ μὴ δουλεύειν.

L. 91. πη'. ^{u)} Τῆ προσηγορία τῶν ζυῶν καὶ τῆ προσηγορία τῶν ὄντων καὶ αἱ ἀγωγαὶ περιέχονται.

tam non oportet, ne cogatur fundo aut mancipiis carere. In his autem impensis et pistrinum et horreum dotali insulae adiectum plerumque dicemus.

Voluptuariae autem impensae sunt, quae speciem tantum ornant, non etiam fructum augment, ut sunt viridia et aquae salientes et incrustationes et loricationes et picturae.

LXXVII. Generali legatorum repetitione etiam libertates relictas continentur.

LXXVIII. Cum Praetor dicat, ut opus factum restituatur, etiam damnum factum consequitur actor: nam verbo restitutionis utilitas actoris continetur.

LXXIX. Verbum amplius ad eum quoque pertinet, cui nihil debetur: sicut e contrario minus solum videtur, etiamsi nihil sit exactum.

LXXX. Proprie bona dici non possunt, quae plus damni, quam commodi habent.

LXXXI. Filii appellatione omnes liberos intelligimus.

LXXXII. Tres collegium faciunt.

LXXXIII. Iura praediorum ipsa praedia sunt: hoc est bonitas, salubritas, amplitudo.

LXXXIV. Urbs est Roma, quae muro cingitur: Roma autem etiam est, ubi finitima aedificia sunt: nam Romam non muro tenus existimari, ex consuetudine quotidiana potest intelligi, quum dicimus, Romam nos ire, etiamsi extra urbem habitamus.

LXXXV. Tantam quisque pecuniam relinquit, quanta ex bonis eius cogi potest. Sic centies dicimus, centum aureos habere eum, qui tantum in praediis et reliquis rebus patrimonium habet. Nec vero idem est in fundo alieno legato, etsi vel maxime is hereditaria pecunia parari potest: et nemo eum, qui pecuniam paratam habet, habere dicit, quicquid ex ea emi potest.

LXXXVI. Boves ad armenta potius, quam ad iumenta pertinent.

Haec verba, dum nupta erit, primas nuptias significant.

Differt reddere rationes ab edendo rationes: nam qui edere iussus est, quod reliquum apud eum est, non dat.

LXXXVII. Qui in aedibus tradendis dicit, uti optimaes maximaeque sunt, non significat, servitutem illis deberi, sed illas non servire.

LXXXVIII. Appellatione meorum et appellatione tuorum actiones quoque continentur.

uu) Theod. τῆς deest. v) Syn. διδαχῆς. Iam Lennclavins ad marg. recte notavit, legendum διδαχῆς. w) Fabr. male στερεῖσθαι. Theod. στερεῖσθαι. x) Theod. et Fabr. τῷ προικ. οἴκῳ. y) Theod. et Fabr. τὸ omisit. z) Verba ἐν ταύταις — λέξομεν habet et Fabr. ex Theod. in Basil. nec tamen Synopsis. a) Syn. et Fabr. add. τὸν. Apud Theod. deest. b) Syn. et Fabr. λορικατίονες. Ita et Theod. bb) Syn. Theod. et Fabr. αἱ addunt. c) Cap. 77. est in Syn. cap. 80. p. 11. et inde in Basil. Fabrot. cap. 80. T. I. p. 51. d) αἱ καταλειφθεῖσαι deest in Syn. et apud Fabr. e) Cap. 78. est in Syn. cap. 81. p. 11. et inde in Basil. Fabrot. l. I. cap. 81. f) Syn. Fabr. διακαλεῖται. Iam Labbaeus et Reitzius emendarunt διαλαλεῖται. g) τοῦ ἀγορῆτος deest in Syn. et Fabr. gg) Cap. 79. habet solus Cod. Coisl. h) Cap. 80. habent Basil. Fabr. cap. 83. l. I. nec vero Syn. Fabr. ex Theod. qui habet. i) Cap. 81. est in Syn. cap. 83. p. 11. et inde in Basil. Fabr. l. I. cap. 84. et aliis verbis Schol. Bas. c. T. V. p. 290. k) Cod. Coisl. ad marg. οη'. 78. est in Syn. cap. 84. et inde apud Fabr. cap. 86. l. I. m) Syn. δικαιώματα. Theod. δίκαια. n) Syn. Fabr. εἰσι. Theod. εἰσι. o) Syn. Theod. Fabr. τουτέστιν. p) Fabr. ὕγεια. q) Cod. Coisl. ad marg. π'. 80. Hactenus prorsus desiderabatur cap. 84. r) Cod. Coisl. πα'. 81. Hoc caput est in Syn. cap. 88. p. 11. et inde in Basil. Fabr. cap. 88. T. I. p. 51. sq. utroque loco tantum usque ad verba ἔχοντα οὐσίαν. Pro parte etiam exhibet Schol. c. ad Basil. Lib. XLII. Tit. 3. cap. 25. §. 18. apud Fabr. T. V. p. 712. ita: τοσαῦτα χρήματα δοκεῖ τις καταλιμπάνειν, ὅσα δύναται συναγορῆσαι ἐκ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων. s) Cap. 86. in Syn. cap. 89. ubi proemium et §. 2. Theod. habet §. 1. et 2. Totum apud Fabr. cap. 89. T. I. p. 52. t) Theod. habet et ex eo in Basil. Fabr. l. I. cap. 90. u) In Basil. Fabr. cap. 91. unde, ignoratur.

πθ'. ^{uu)} Ἐγγύτερος συγγενής ἐστίν, ὃν οὐδεὶς προλαμβάνει, καὶ ἔσχατος, μεθ' ὃν ἄλλος οὐκ ἐστίν.

ζ'. ^{v)} Τό, κινήτῃ καὶ τό, κινούμενα τὰ ἀντὰ *) δηλοῦν, εἰ μὴ ἄρα δειχθῆ ὁ διαθέμενος τὸ κινούμενα νοήσας ἐπὶ τῶν ἐμφύγων.

ζα'. ^{v)} Τὸ ἀναδοῦναι καὶ τὴν δόσιν δηλοῦν.

ζβ'. ^{z)} Τῷ ὀνόματι τῶν λοιπῶν καὶ τὸ πᾶν σημαίνεται.

ζγ'. ^{a)} Αἰγιαλός ἐστι, μέχρις οὗ τὸ μέγιστον τῆς θαλάσσης ἐκτρέχει κῆμα.

Χαρία τινῶν λέγομεν οὐ μόνον τὰ ὄντα αὐτοῖς κοινά, ἀλλὰ καὶ ἕπερ ἰδιωζόντος κέκτηται.

ζδ'. ^{b)} Ἐάν ^{b)} ἐπερωτήσω σε, ὅσα χόρηματι εἰς σὲ περιέλθῃ ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦδε, ἀντὰ τὰ πρόγραμμα δοκῶ ἐπερωτῶν, οὐ μὴν τὰ τιμήματα αὐτῶν.

ζε'. ^{c)} Τὸ βίσεξτον μία ἡμέρα ἐστὶ καὶ ἡ ὑστετέρα ἐστὶν ἢ περὶ τῆ· ὁ γὰρ Φεβρουάριος εἰκοσι ἡμέρων ἐστίν.

ζς'. ^{d)} Γνωσὶν νοεῖν δυνάμεθα καὶ τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν δικαιοδοσίαν.

Συνημιθένας ἐπαρχίας λέγομεν τὰς πλησιαζούσας τῇ Ἰταλίᾳ.

Ἀκαιώματα ^{e)} ἐστὶ καὶ τὰ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς δίκης συμβαλλόμενα πρόσωπα, οἱ μάρτυρες ^{f)}.

ζζ'. ^{g)} Ἐπίσημα πρόσωπα ^{h)} λέγεται τὰ τῶν λαμπροτάτων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ τὰ τῶν συγκλητικῶν ⁱ⁾.

ζη'. ^{b)} Μεταξὺ φθορᾶς καὶ μοιχείας τοῦτο διαφέρειν τινὲς δοξάζουσιν, ὅτι ἡ μοιχεία εἰς τὴν γενημημένην, ἡ δὲ φθορά εἰς τὴν χήραν πλημμελεῖται. ὁ δὲ περὶ μοιχείας νόμος ^{l)} ἀδιαφόρως ^{m)} τούτῳ τῷ ⁿ⁾ λόγῳ χρῆται.

Αἰσίσιον μεταξὺ ἀνδρὸς [καὶ] γυναικὸς ^{o)} γίνεσθαι λέγεται. διαζέγγιον δὲ τῇ ^{p)} μνηστῆ πέμπεσθαι δοκεῖ, ἕπερ καὶ ^{q)} εἰς πρόσωπον τῆς γαμετῆς οὐκ ἐνήθως ^{r)} πίπτει.

Ἀληθές ἐστὶ, τὴν ^{s)} νόσον εἶναι τὴν ^{ss)} πρόσκαιρον τοῦ σώματος ἀσθένειαν· πάθος δὲ ἐστὶ διηκεῖς ἐμπόδιον τοῦ σώματος ^{t)}, οἷον ἐάν τὸν ἀστράγαλον ἐξέβαλέ τις. καὶ γὰρ ^{u)} ὁ ἑτερόφθαλμος ἐμπαθής ἐστὶ ^{t)}.

Αούλων ληγατενομένων καὶ αἱ ^{u)} δοῦλαι κεχρεώσονται.

ζθ'. ^{v)} Ἀπομειοῦται νόμον τι ἢ ἀποδιπανᾶται, ὅταν παντελῶς ὁ νόμος ἀναρῆται.

ζι'. ^{w)} Τὰ κεφαλικά ἐπιτίμια ^{x)} θάνατον δηλοῦσιν καὶ πολιτείας ἐκπτώσιν.

LXXXIX. Proximus cognatus est, quem nemo antecedit, et extremus, post quem alius non est. L. 92. D. l. 16.

XC. Mobilia et moventia idem significant, nisi probatur, testatore moventia de animalibus intellexisse. L. 93. D. eod.

XCI. Verbum reddere etiam dationem significat. L. 94. D. eod.

XCII. Verbo reliquorum etiam universum significatur. L. 95. D. eod.

XCIII. Litus est, quousque maximus maris fluctus pervenit. L. 96. D. eod.

Praedia aliquorum dicimus non solum ea, quae communia iis sunt, sed etiam quae separatim possident. §. 1.

XCIV. Si a te stipulatus fuero, quanta pecunia ex hereditate illius ad te pervenerit, res ipsas videor stipulari, nec vero pretia earum. L. 97. D. eod.

XCV. Bissextum unus dies est: et posterior dies intercalaris est: nam Februarii viginti octo dies habet. L. 98. D. eod.

XCVI. Notionem accipere possumus et cognitionem et iurisdictionem. L. 99. D. eod.

Continentes provincias dicimus Italiae proximas. §. 1.

Instrumenta sunt etiam personae, quae ad probandam causam prosunt, testes. §. 2.

XCVII. Speciosae personae dicuntur clarissimorum virorum et feminarum et Senatorum. L. 100. D. eod.

XCVIII. Inter stuprum et adulterium hoc interesse quidam putant, quod adulterium in nuptam, stuprum vero in viduam committitur. Sed lex de adulteriis indifferenter hoc verbo utitur. L. 101. D. eod.

Divortium inter virum et uxorem fieri dicitur: repudium vero sponsae mitti videtur, quod et in personam uxoris non absurde cadit. §. 1.

Verum est, morbum esse temporalem corporis imbecillitatem: vitium autem est perpetuum impedimentum corporis, veluti si talum quis excussit: nam et luscus vitiosus est. §. 2.

Servis legatis etiam ancillae debentur. §. 3.

XCIX. Derogatur legi aut abrogatur, quum prorsus lex tollitur. L. 102. D. eod.

C. Poenae capitales mortem et civitatis amissionem significant. L. 103. D. eod.

uu) Ex solo Cod. Coisl. τ) In Syn. cap. 93. et inde Fabr. Basil. cap. 93. x) Syn. et Fabr. τὸ αὐτό. y) Syn. et inde Fabr. Basil. cap. 94. τὸ deest in Syn. et Basil. Fabr. z) Syn. et inde Basil. Fabr. cap. 95. a) Cap. 93. pr. est in Syn. cap. 112. et inde Basil. Fabrot. cap. 96. §. 1. solus habet Cod. Coisl. b) Syn. et inde Basil. Fabrot. cap. 97. c) Cap. 93. sed aliis verbis legitur apud Harmenopol. Tit. de V. S. §. 35. ex quo videtur habere Fabr. Basil. cap. 98. T. I. p. 52. sq. Ibi ita: Ἐἴτε ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τοῦ βίσεξτον, εἴτε ἐν τῇ β', τεθθῆ τις, ἀδιαφόρον ἐστίν. ἐξ ἐκείνου γὰρ τὸ εἰκοσιόν ε' ἔτος ψηφίζεται, ὡς τῶν δύο ἡμερῶν ἀντὶ μίως παραλαμβανόμενον. d) Cod. Coisl. ζβ'. Huius cap. pr. et §. 2. est in Syn. cap. 99. totum caput apud Fabr. cap. 99. I. I. p. 53. ex Theod. qui totum exhibet. e) In Cod. Coisl. verbo δικαιώματα novum caput incipit, cui praefixum est signum ζγ'. f) οἱ μάρτυρες deest in Syn. et Fabr. et Theod. g) Syn. cap. 100. et inde Basil. Fabrot. cap. 100. et Schol. m. ad Basil. Lib. XXII. Tit. 5. cap. 15. T. I. p. 163. h) πρόσωπα deest in Schol. laud. i) καὶ τὰ τῶν συγκλητικῶν deest in Syn. et Basil. Fabr. legitur in Schol. laud. k) Cod. Coisl. ζδ'. Hoc caput est in Syn. cap. 101. et ap. Theod. et in Bas. Fabr. cap. 101. §. 3. ap. Theod. deest. Prooemium et §. 1. legitur et in Gl. Nom. p. 1816. et 1725. §. 1. in Harm. de V. S. §. 12. l) Syn. λόγος. Iam Leuncl. emendat νόμος. Etiam Gloss. Nom. et Theod. λόγος. m) Syn. ἀδιαφόρως. Leuncl. ad marg. ἀδιαφόρως. n) τῷ deest in Basil. Fabr. o) Syn. Theod. et Fabr. ἀνδρὸς καὶ γυναικῆς. Καὶ a Cod. Coisl. alienum inserui et uncis inclusi. p) Syn. loco τῆ habet καὶ. q) καὶ deest in Syn. r) Syn. ἀήθως. s) Syn. τὸ. Etiam Fabr. ita et Theod. ss) Theod. τὸ. t) Fabrot. Basil. τοῦ σωμα. ἐμποδ. Sic et Syn. quae his verbis §. 2. finit. u) Theod. addit καὶ. †) Theod. ἐστίν. u) αἱ deest in Syn. et apud Fabr. v) In Syn. et Basil. Fabr. cap. 102. Synopsis exhibet mutilum, uti et noster Cod. Coisl. Plenius Fabr. ita: Ἀπομειοῦται νόμον τι ἢ ἀποδιπανᾶται. ἀπομειοῦται, ὅταν μέρος ἀφαιρεῖται. ἀποδιπανᾶται, ὅταν παντελῶς ὁ νόμος ἀναρῆται. Unde Fabrot. hauserit, ignoratur. Est et in Schol. ad Basil. XI. 2. §. in Cod. Coisl. w) Syn. et Basil. Fabr. cap. 103. et Harm. Tit. de V. S. §. 22. x) ἐπιτίμια et in Syn. et Basil. Fabrot. et apud Harm. I. I. deest.

- L. 104. ρα'. γ) Ἡ τῶν τέκνων προσηγορία καὶ εἰς ζ) ἔγγονους ἐκτείνεται.
- L. 105. ρβ'. α) Τὸ εἰπεῖν, τοὺς ἀπελευθέρους μου, οὐ δη-
D. eod. λῶι καὶ τοὺς β) τῶν ἀπελευθέρων ἀπελευθέρους.
- L. 106. ργ'. Αἰμισόβρια ββ) γράμματα καλοῦνται οἱ λεγόμενοι
D. eod. ἐπὶ τῶν ἐκκλήτων ἀπόστολοι.
- L. 107. ρδ'. ε) Πρὸς κενῶσαι ἐστὶν ἀπελεύθερον τὸ ἐπιμαρ-
D. eod. τύρασθαι, τίνος τῶν παιδίων θέλει τὸν ἀπελεύθερον εἶναι.
- L. 108. D. eod. ρε'. εε) Χρεώστης ἐστὶν ὁ καὶ ἄκων μεθοδευόμενος.
- L. 109. ρς'. δ) Καλῆ πίστει ἀγοραστῆς εἶναι δοκεῖ ὁ ἀγνοή-
D. eod. σαις, τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἀλλότριον εἶναι ἢ δδ) νομίσας, τὸν πωλήσαντα δίκαιον ἔχειν τοῦ πωλεῖν, οἷον φροντιστὴν ἢ ἐπιτροπον εἶναι.
- L. 110. ρζ'. ε) Μεσεγγνητής ἐστι, παρ' ᾧ πολλοὶ ἐπίδικον
D. eod. παράθωνται ι) πρᾶγμα.
- L. 112. ρη'. ς) Αἰγιαλός ἐστι, μέχρις οὗ τὸ μέγιστον τῆς
D. eod. θαλάσσης ἐκτείνει κῆμα· τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ λίμνης, εἰ μὴ ἄρα πᾶσα ἰδιωτικὴ ἐστὶν.
- L. 111. ρθ'. η) Censere ἐστὶ τὸ διατάττεσθαι καὶ προστάτ-
D. eod. τειν, ὅθεν καὶ λέγειν εἰώθμεν, κρήνω, ἵνα τόδε τι ποιήσης, καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν τί ποτε κεκριέναι· ἐκεί-
θεν τὸ τοῦ κένσορος ὄνομα δοκεῖ εἰλκῶσθαι.
- L. 113. ρι'. ι) Νόσος ἀλεθρία ἐστὶν ἢ ἐκάστῳ πρᾶγματι λυ-
D. eod. μαινομένη.
- L. 114. ριυ'. ιι) Ἐύπορος οὐκ ἐστὶν ὁ τὸ πᾶν καταβαλεῖν μὴ
D. eod. δυνάμενος.
- L. 115. ριβ'. κ) Ζήτησις γέγονεν, ἐν τίνι διέστηκεν ὁ φοῦν-
D. eod.δος ἀπὸ τῆς νομῆς, τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κτήματος. φοῦν-
δος γὰρ ἐστὶ πᾶν, εἴτι δήποτε ἀπὸ τοῦ εἰδάμενος κρα-
τεῖται· ἀγρός δὲ ἐστὶν, ὅταν τὸ εἶδος τοῦ φοῦνδου εἰς
χρησὶν τοῦ ἀνθρώπου ἐντροπέζεται· ἢ νομὴ δὲ ἀπὸ τοῦ
ἀγροῦ τῆς δεσποτείας δικαίῳ διέστηκεν· εἴ τι γὰρ
κατέχομεν, οὐδίνος ἢ δεσποτεία οὐκ ἀνήκει ἡμῖν, οὔτε
δύναται διαφέρειν, τοῦτο νομὴν προσηγορεύομεν· ὥστε
οὐκ ἢ νομὴ χρησὶς, ὁ δὲ ἀγρός δεσποτεία ἐστὶν τοῦ τό-
που. τὸ δὲ κτήμα ἐκατέρας τῆς προσηγορευμένης γεν-
κόν ἐστὶν ὄνομα, καὶ ὁ ἀγρός καὶ ἢ νομὴ ἐκ ταύτης τῆς
προσηγορίας εἶδη εἶσι.
- L. 116. ριγ'. λ) Τῆ τοῦ νιῶ προσηγορία καὶ ἢ θυγάτηρ πε-
D. eod. ριέζεται.
- L. 117. ριδ'. ιι) Καταβαλὼν, εἰς ὅσον ἦν ἢ ἀγωγὴ, οὐ δο-
D. eod. κεῖ καταβαλεῖν ἔτιον.
- L. 118. ριε'. μ) Πολέμοι εἰσιν, πρὸς οὓς δημόσιον ψηφισό-
D. eod. μεθα πόλεμον. οἱ δὲ ἄλλοι λησται ἢ κλέπται εἰσὶ.
- L. 119. ρις'. μμ) Τῷ ὀνόματι τῆς κληρονομίας καὶ τῆς δια-
D. eod. κατοχῆς καὶ ἢ ἐπιζήμιος δηλοῦται. δικαίον γὰρ ἐστὶν
ὄνομα η).
- L. 121. ριζ'. ο) Τόκος τῶν ἀγροῦν οὐκ ἐστὶ καρπός,
D. eod. ἐπειδὴ οὐκ ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐξ ἐτέρας αἰ-
τίας ἐστὶ τοῦ σώματος.

CI. Natorum appellatio et ad nepotes extenditur.

CII. Haec verba, libertos meos, non significant etiam libertorum libertos.

CIII. Dimissoriae literae dicuntur apostoli in ap-
pellationibus sic dicti.

CIV. Assignare libertum est testificari, cuius libe-
rorum libertum esse velit.

CV. Debitor est, a quo et invito pecunia exigitur.

CVI. Bonae fidei emtor esse videtur, qui ignoravit, hanc rem alienam esse, aut putavit, eum, qui vendidit, ius vendendi habere, puta procuratorem aut tutorem esse.

CVII. Sequester est, apud quem plures rem litigiosam deponunt.

CVIII. Litus est, quousque maximus maris fluctus pervenit: idemque est in lacu, nisi is totus privatus est.

CIX. Censere est constituere et praecipere, unde etiam dicere solemus, censeo, hoc facias et, semet aliquid aliquando censuisse. Inde Censoris nomen videtur esse tractum.

CX. Morbus soticus est, qui cuique rei nocet.

CXI. Solvendo non est, qui solidum solvere non potest.

CXII. Quaestio exorta est, qua in re differret fundus a possessione, agro vel praedio. Fundus enim omne est, quicquid solo tenetur: ager autem est, si species fundi ad usum hominis comparatur. Possessio autem ab agro proprietatis iure distat: si quid enim apprehendimus, cuius proprietatem non pertinet ad nos neque potest pertinere, hoc possessionem appellamus: ut ergo possessio usus, ager autem proprietatem loci sit. Praedium autem utriusque superscriptae generale nomen est, et ager et possessio huius appellationis species sunt.

CXIII. Filii appellatione etiam filia continetur.

CXIV. Qui tantum solvit, quantum actio continebat, non videtur minus solvisse.

CXV. Hostes sunt, adversus quos publicum bellum decrevimus: reliqui latrones aut praedones sunt.

CXVI. Appellatione hereditatis et honorum possessionis [etiam damnosa significatur; iuris enim nomen est.

CXVII. Usura pecuniae non est fructus, quia non ex ipso corpore, sed ex alia causa, quam ex corpore est.

γ) Syn. et Bas. Fabr. c. 104. ζ) Syn. et Fabr. add. τούς. Etiam Sch. c. ad Bas. Lib. XXVIII. Tit. 8. c. 46. T. IV. p. 402. exhibet hoc caput, sed aliis verbis: τῆ τῶν παιδίων προσηγορία καὶ οἱ ἔγγονοι περιέχονται. α) Syn. et Bas. Fabr. c. 105. β) Syn. et Fabr. τούς ponunt post ἀπελευθέρων. ββ) Cap. 103. in solo Cod. Coisl. ε) Cap. 104. tam in Syn. quam in Bas. Fabr. deest. Reitzius loco eius exhibet caput ex Synops. Lib. 49. Tit. 5. p. 426. respondens l. l. D. de assignandis libertis 38. 4. cc) Cap. 105. habet solus Cod. Coisl. d) Syn. et Basil. Fabr. cap. 109. et Theod. dd) Theod. καὶ. e) Syn. et Basil. Fabr. cap. 119. f) Syn. et Theod. παρατίθενται, melius, quam παράθωνται, quod et habet Fabr. et Theod. g) Syn. cap. 112. Deest apud Fabr. in Basil. quia iam cap. 96. idem ab eo exhibetur. Synopsis finit verbo κῆμα. h) Syn. et Basil. Fabr. cap. 111. sed aliis verbis: Κενῶσαι ἐστὶ τὸ διανάνεσθαι (Fabr. διανάνεσθαι) τι ποιῆσαι καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν τί ποτε κεκριέναι· ἐκείθεν τὸ τοῦ κένσορος ὄνομα δοκεῖ εἰλκῶσθαι. Reitz. emendat Κενῶσαι. i) Syn. et Basil. Fabr. cap. 113. ii) Ex solo Cod. Coisl. k) Cod. Coisl. ρζ'. Habent Syn. et Basil. Fabr. cap. 115. sed brevissimum his verbis: φοῦνδος ἐστὶ πᾶν οὐδὲν ποτε (Syn. εἴ τι δήποτε) ἐπὶ τοῦ εἰδάμενος κρατεῖται. l) Syn. et Basil. Fabr. cap. 116. m) Ex solo Cod. Coisl. n) Syn. et Basil. Fabr. cap. 118. ita: πολέμοι εἰσιν οἱ πρὸς ἡμᾶς ἢ πρὸς οὓς ἡμεῖς δημόσιον ψηφισόμεθα πόλεμον. οἱ δὲ ἄλλοι λησται ἢ κλέπται εἰσὶν. mm) Ex solo Cod. Coisl. η) Inter cap. 117 et 118. ex nostra numerandi ratione Reitzius p. 983. sq. legem 120. D. de V. S. ex Nov. 22. cap. 2. hic inserit tanquam cap. 120. hui. tit. Νομοθετεῖται μὲν γὰρ ἕκαστος ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ τὰ εἰδόμενα καὶ ἔστω νόμος ἢ τοῦτον βουλή, καθάπερ καὶ ὁ παλαιώτατος ἡμῶν τῶν νόμων καὶ πρώτος σχεδὸν τὴν πολιτείαν Ῥωμαίους δια-
τάξας φησὶ (φαρμὲν δὲ τὸν δημοδικάδελτον) κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ πάτριον γλώσσαν οὕτως που λέγων· Ut legassit quisque de re sua, ita ius esto. ο) Syn. et Basil. Fabr. cap. 121. et Theod. usque ad verbum καρπός. In Syn. est cap. 120.